

ПРАВОСЛАВЉЕ

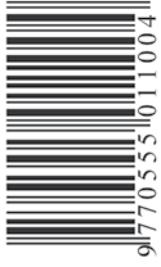
НОВИНЕ СРПСКЕ ПАТРИЈАРШИЈЕ

православље.срб ; www.pravoslavlje.rs

Број 1155 Цена 90 динара 2,5 КМ 1. мај 2015. године Излази 1. и 15. у месецу

ISSN 0555-0114

9770555011004

Званични пријеми

У петак, 3. априла 2015, у Патријаршији српској у Београду, Његова Светост Патријарх српски Иринеј примио је Епископа ваљевског Милутина.

Састанак је одржан поводом извештаја о реализацији поделе наменских средстава Фондације „Патријарх Павле“ определених Епархији ваљевској за помоћ поплављеним подручјима у висини од 80.000.000 динара, утрошених у периоду од септембра 2014. до марта 2015. године. Упутивши прво речи захвалности Патријарху, који је у својству председника Управног одбора Фондације, највећи део прикупљених средстава поверио Епархији ваљевској, Еп. Милутин је предао детаљну документацију о финансијском пословању и расподели помоћи реализованој током овог периода.

Патријарх српски Иринеј примио је 15. априла Митрополита веријског, научног и кампањског Пантелејмона, са којим су у пратњи били свештеници из Митрополије веријске, монаштво манастира Панагије Добре, као и ученици и студенти из Верије и Александрије. Пријему је присуствовао и Епископ топлички Арсеније.

На празник Благовести

Патријарх Иринеј је служио 7. априла, на празник Благовести, Литургију у Саборном храму Св. Арх. Михаила у Београду, уз саслужење свештенства овог храма. Свјатејши је указао да је долазак Господа у свет тајна превелике љубави Божије према нама, да од тога да будемо једно са Господом нема веће части и радости. „Тај превелики догађај опомиње нас колико нас Господ љуби и ми смо дужни да према Њему покажемо своју љубав и да увек будемо благодарни, да одговоримо љубављу, вером и надом на Господа, да отворимо врата срца нашег и будемо једно са Господом јер од тога нема веће части и радости.“

Патријарх Српски је потом подсетио на Благовесну литију за забрану абортуса, која је након Литургије кренула из Саборне цркве ка Народној скupштини, потом ка Храму Светог Саве. Свјатејши је указао на то да лик Матере Божије позива жене да постану мајке и да нема већег дара од дара живота, указавши да је највећи грех који човек може да учини – да убије живот. Децеубиство је куга нашег времена, истакао је Патријарх Иринеј и подсетио на прву заповест Божију о рађању.

Извор: Радио Слово љубаве

На празник Васкрсења Господњег

Његова Светост је у поноћ началствовао васкршњом Светом Архијерејском Литургијом у Спомен-храму Светог Саве на Врачару у Београду. Васкршњем богослужењу присуствовао је председник Републике Србије Томислав Николић. Хиљаде верника слиле су се у заветни храм српског народа да дочекају Благодатни огањ који је ове године, са благословом Патријарха јерусалимског Теофила и Патријарха Иринеја, пренет из Светог града Јерусалима у српску престоницу.

На Васкршњи уторак

Патријарх српски Иринеј служио је на Светли уторак Св. Арх. Литургију у Цркви Св. Тројице у Београду. Са службовали суprotoјереј Милан Топић, старешине храма, protoјереј Чедомир Грујићић и ћакон Бранислав Јоцић.

Седница Управног одбора Библиотеке Српске Патријаршије

Дана 20. априла 2015. године у Патријаршији српској у Београду одржана је прва седница Управног одбора Библиотеке Српске Патријаршије, којом је председавао Патријарх српски Иринеј.

Управник Библиотеке mr Зоран Недељковић поднео је извештај о раду Библиотеке у периоду између два Архијерејска Сабора. У сажетом извештају, управник Недељковић је известио о свим стручним активностима и пројектима који се обављају у Библиотеци, о раду и учинку запослених, као и о будућим активностима које ће се спроводити.

Извештај је усвојен од стране Управног одбора Библиотеке Српске Патријаршије, који поред Патријарха српског Иринеја чине Митрополит црногорско-приморски Г. Амфилохије, Преосвећена господа Епископији шабачки Лаврентије, зворничко-тузлански Хризостом и рашко-призренски Теодосије, главни секретар Св. Арх. Синода protoјереј-ставрофор др Саво Јовић и начелник правне службе Патријаршијске управне канцеларије г. Милан Андрић.

ПРАВОСЛАВЉЕ 1155

2
Активности Патријарха

4
Васкрсно знамење
у Српској Цркви
Олга Стојановић

6
Седамдесет година
од пробоја логораша
из логора смрти Јасеновац
др Александар Раковић

8
Молитвено сећање
на Јасеновачке Мученике

10
Јубилеј српског школства

12
**Разговор са Владиком
ваљевским Г. Милутином**
Давање је божанског порекла
Разговарала Олга Стојановић

15
Разговор са др В. Петровићем
Вакцинацијом се ствара
имунолошки бедем у популацији
Разговарала Славица Лазић

18
**Живот Будућега века по учењу
Св. Исаака Сиријског (2. део)**
Живот после смрти

22
Вечни живот
Бојан Бошковић

26
Сукоб у Антиохији
(Гал. 2, 11–14)
(први део)
др Предраг Драјушиновић

28
Како нас је видео А. Рајс (30)
Адмирал из легенде
Антоније Ђурић

30
Ставови
као призма посматрања
људи и појава
Саша Велимир

34
Свет књиге

36
Златовез – вечити изазов
мр Биљана Цинџар Костић

37
Радни
састања Пододбора
Комисије за унапређење
црквене просвете
вероучитељица Сања Николић

38
Наука, уметност, култура...

40
Кроз хришћански свет

42
Из живота Цркве

48
Апел за помоћ

На насловној страни:
**Пресвета Богородица са Христом,
мозаик из Јерусалима**
Фото: Ђакон Драган С. Танасијевић

„Православље – новине Српске Патријаршије“ излазе са благословом Његове Светости Патријарха српског Иринеја. Издаје Информативно-издавачка установа Светог Архијерејског Синода Српске Православне Цркве. Први број „Православља“ изашао је 15. априла 1967. године.

УРЕЂИВАЧКИ ОДБОР:

Члан Св. Арх. Синода задужен за надзор над радом Информативно-издавачке установе Св. Арх. Синода СПЦ Митрополит црногорско-приморски др Амфилохије

Главни и одговорни уредник
Презвитељ др Александар Ђаковић

Оперативни уредник
Срећко Петровић

Секретар редакције
Снежана Крупникoviћ

Фотограф
Ђакон Драган С. Танасијевић

Лектор и коректор
Торње Остојић

Чланови редакције
Презвитељ др Оливер Суботић,
Сања Лубардић, Славица Лазић

Излази сваког првог и петнаестог у месецу, за јануар и август двојрој. Годишња претплата за нашу земљу је 1700 динара, полугодишња 850. Појединачни примерак 90 динара. Претплата за нашу земљу може се уплатити на благајни Српске Патријаршије, Краља Петра 5 или на текући рачун.

Уплате не слати поштанском упутници!

Не слати девизне чекове!

Годишња претплата за иностранство:

Обична пошиљка је 70 USD, 70 CAD, 75 AUD, 45 EUR, 35 GBP, авионска: 90 USD, 90 CAD, 100 AUD, 60 EUR, 45 GBP.

Информативна служба:

Текући рачун динарски број:
145-4721-71 Марфин банка
Далматинска 22 Београд
Текући рачун девизни број:
Intermediary Deutsche Bank GmbH,
Frankfurt/M (BIC DEUTDEFF)
Account with inst: 935-9522-10
Marfin bank AD, Beograd (BIC LIKRSBG)
Beneficiary: RS55145007080000135615
Informativno Izdavacka Ustanova Srpske Pravoslavne Crkve,
Kralja Petra 5, Beograd
Charges: For the account of ordering customer

Телефони:

Редакција: +381 11 30-25-116

Маркетинг: +381 11 30-25-113

ПРЕТПЛАТА: +381 11 30-25-103, 30-25-113, 064 17-83-786

e-mail: pravoslavlje@spcrs.rs – редакција

пРЕТПЛАТА: spcrs.rs – претплата

Рукописи и фотографије се не враћају. Текстови достављени редакцији „Православљу“ подлежу анонимној рецензији. Текстови и прилоги објављени у „Православљу“ представљају ставове аутора. Сва права задржана. Свако прештампање, копирање, учинажање, објављивање и дистрибуирање целих или делова ових новина или чланака објављених у њима забранено је и представља повреду ауторског права и кривично дело.

Дизајн: Соба.rs

Графичка припрема: Срећко Петровић

Штампа: „Политика“ А. Д.

Дистрибутор: „Polydor“ д.о.о.

Ломница 11/3/9, 32300 Горњи Милановац

тел/факс: 032/717-522, 011/2461-138

СИР – Каталогизација у публикацији

Народна библиотека Србије, Београд

271.222 (497.11)

ISSN 0555-0114 = Православље

COBISS.SR-ID 16399106

Православље се штампа уз помоћ Управе
за сарадњу с Црквама и верским заједницама

Влада Републике Србије

Графичка припрема овог, 1155. броја Православља, завршена је у понедељак, 27. априла 2015. године у 8.00 часова, када је у штампу предат овај број новина Српске Патријаршије.

Огањ љубави Божије у српским православним храмовима

Васкрсно знамење у Српској Цркви

Олга Стојановић

Благодатни огањ, који се сваке године на Велику суботу пали над Христовим гробом, у Београд је допремљен у предвечерје православног Васкрса. Чудотворни пламен до Аеродрома „Никола Тесла“, у специјалним лампама, авionom из Тел Авива, пренела је делегација СПЦ и државе Србије коју су предводили Владика славонски Јован (Ђулибрк) и заменик директора Канцеларије за КИМ Душан Јововић. Цркво-државна делегација отпутовала је на Велики петак у Јерусалим, где је учествовала у молитвеном дочеку силаска Благодатног огња.

Заједно са Благодатним огњем српска цркво-државна делегација је из Јерусалима у Београд донела и два часна крста. На тај начин настављена је традиција доношења ових реликвија, започета са благословом блаженопочившег Патријарха Павла 2006. године. Они су намењени двема спомен-црквама, подигнутим у знак сећања на српске жртве у Другом светском рату – Цркви Рођења Св. Јована Крститеља у Јасеновцу и Храму Васкрсења Христовог у Пребиловцима.

Тим поводом организован је свечани дочек испред Храма Светог Саве у Београду – уз постројену гарду Војске Србије – пламен је предат Патријарху српском Иринеју који га је са свештениством поделио грађанима.

Свечаном дочеку присуствовао је председник Србије Томислав Николић, саветник председника Оливер Антић, министар правде Никола Селаковић, амбасадор Велике Британије у Србији Денис Киф и други.

На конференцији за штампу, која је организована одмах по слетању авиона, на самом Аеродрому „Никола Тесла“, Владика славонски Јован је рекао да Огањ и његово доношење у Србију има три улоге: да се сетимо да је Христос васкрсао и да је то прва и основна истина наше вере; друга је потврда везе наше Цркве са Јерусалимом, а трећа је потврда вечне везе српског и руског народа, „који је био с нама у оваквим подвизима“.

Благодатни огањ пренет је у Србију уз благослов Српског, Руског и Јерусалимског Патријарха и уз помоћ Руске Цркве и руских фондова.

У Велики суботу увече, дочек Благодатног огња је организован најпре у београдским црквама, а потом је пренесен у бројне епархије СПЦ – широм Србије Босне и Херцеговине, Црне Горе, Хрватске... На Васкрсни понедељак је стигао до манастира на Косову и Метохији, а најпре до Грачанице.

Благодатни огањ у епархијама СПЦ

У Митрополији дабробосанској у порти Храма Св. пророка Илије у Сокоцу, слило се преко две хи-

љаде верника, који су заједно са својим архијерејем, Митрополитом Николајем, дочекали у васкршњој ноћи светињу и пронели је у литији око храма.

Васкрсење Христово, свечано и молитвено је прослављено

У Храму Христовој Вакрсења у Подгорици, вакршњу Литургију, 12. априла 2015. г., служио је Митрополит црногорско-приморски Амфилохије. Благодатни огањ из Јерусалима, који је пре тога унет у Цетињски манастир, донет је током Литургије у подгорички Саборни храм. Беседећи, Високопреосвећени је поводом допремања Светог пламена у Црну Гору између осталог рекао да је то велики благослов „за вјерни народ Митрополије и да нас он подсјећа на љубав која нас обједињује – да смо били Јерусалимска Црква, као што смо били кроз вјекове. То што сада неки то доводе под знак питања, стварајући неке нове секте и своје цркве, не Божије већ безбожне ради својих интереса, и то је неко свједочанство да смо ми Божија, Јерусалимска Црква којој ни врата пакла одољети неће“, нагласио је Митрополит Амфилохије.

у Епархији осјечкопольској и бањаљској. На Вакрс, али и другог дана Вакрса, у Саборном храму Св. великомученика Димитрија у Даљу Св. Литургију служио је Епископ Лукијан, уз светлост Благодатног огња из јерусалимске Цркве Вакрсења Христова.

У Новом Прибоју, на празник Христовог Вакрсења свечану вечерњу службу у Храму Христовог Вакрсења, служио је Епископ будимљанско-никшићки и администратор Епархије милешевске Јоаникије. Саслуживало је свештенство и свештеномонаштво Епархија милешевске, дабробосанске и будимљанско-никшићке. После вечерње службе уследила је свечана литија, а Преосвећени Владика је пожелео „да свјетлост Благодатног огња, који је овом приликом пронијет улицама Прибоја, захвати све житеље овог града како би свјетлост истините вјере Христове оплемене“.

нила њихова срца ради међусобне љубави и праштања.“

Са благословом Епископа далматинског Фотија, игуман манастира Крупа отац Гаврило донео је из Окучана Благодатни огањ у Далмацију. На свом путу кроз далматинске крајеве стигао је до манастира Драговић, Храма Покрова Пресвете Богородице у Книну, манастира Крка и на послетку на вечерње богослужење у Шибеник одакле су га свештеници даље преносили у остале парохије Епархије далматинске.

У царски град Крушевац, уочи највећег хришћанског празника, пристигао је Благодатни огањ који је у специјалним фењерима донет из Београда и дочекан испред Цркве Св. Ђорђа уз молитвено учешће многобројног народа предвођеног Владиком Давидом. По раздјељењу Благодатног огња организована је величанствена литија до центра Крушевца

Епископ бихаћко-петровачки Атанасије на Вакрс ове године началствовао је Божанском Литургијом у Храму Св. апостола Петра и Павла. Света Литургија је почела у поноћ у присуству многоброжних верника и званичника општине Босански Петровац. Пред крај Литургије протојереј-ставрофор Никола Пено и јереј Бошко Максимовић донели су из Бањалуке Благодатни огањ који је приспео у току дана из Јерусалима.

У Пребиловцима, другог дана Вакрса, у Храму Вакрсења Христовог прослављена је прва храмовна слава Св. Арх. Литургијом коју је служио умировљени Епископ Атанасије у присуству преко хиљаду верника из целе Херцеговине, Србије и дијаспоре. Велики благослов за ову светињу био је и долазак Благодатног огња који обасјао храм у Пребиловцима. ■■■

Република Српска и Република Србија у Доњој Градини обележиле

Седамдесет година од пробоја логораши из логора смрти Јасеновац

гр Александар Раковић

Српски, јеврејски и ромски народ 22. априла 2015. обележавају седамдесет година од пробоја логораши из концентрационог логора Јасеновац. Овај логор смрти који су усташке власти Независне Државе Хрватске основале за систематско и темељно уништавање Срба, Јевреја и Рома, логораши су успели да пробију 22. априла 1945. и тиме појуре у слободу. У Спомен-подручју Доња Градина је подвучено да је од 1941. до 1945. у комплексу усташког логора Јасеновац страдало 700.000 људи.

Република Српска и Република Србија су ове године први пут заједнички организовале обележавање Дане сећања на жртве усташког злочина – геноцида у концентрационом логору Јасеновац и његовом највећем стратишту Доњој Градини. До ове године обележавање овог значајног датума (22. април) у Доњој Градини било је у организацији Републике Српске. Стога треба похвалити споразум власти наше две државе, Републике Српске и Републике Србије, да убудуће заједнички на државном нивоу обележавају Дан сећања на жртве усташког злочина – геноцида у концентрационом логору Јасеновац и његовом највећем стратишту Доњој Градини.

Програм обележавања Дане сећања на жртве усташког злочина – геноцида у концентрационом логору Јасеновац и његовом највећем стратишту Доњој Градини, у организацији Републике Српске и Републике Србије, одржан је 19. априла 2015. у Козарској Дубици и Спомен-подручју Доња Градина. Владика бањалучки Јефрем је служио Свету Архијерејску Ли-

тургију у Цркви Светих апостола Петра и Павла у Козарској Дубици а програм је потом настављен у Доњој Градини.

Обележавању Дане сећања на жртве усташког злочина – геноцида у концентрационом логору Јасеновац и његовом највећем стратишту Доњој Градини присуствовали су председник Републике Српске Милорад Додик, премијер Републике Србије Александар Вучић, Владика бањалучки Српске Православне Цркве Јефрем, рабин Републике Србије и Републике Српске Исак Асиел, председник Светског парламента Рома Драгољуб Ацковић, министри, председници и потпредседници народних скупштина обе наше државе, затим званични представници Израела и Јеврејске заједнице у Републици Српској, дипломатски кор на служби у Републици Српској и Босни и Херцеговини, српски, јеврејски и ромски народ окупљен с читавог простора некадашње Југославије.

Власти Републике Српске и Републике Србије положиле су венце у спомен на страдале у Доњој

Градини. Венце су положили и представници Израела, етничких и верских заједница, удружења потомака страдалника и други. Хиљаде људи се тискало на највећем стратишту Доњој Градини да обележи седамдесет година од пробоја логораши из усташког логора смрти Јасеновац.

Након полагања венаца, програм у Спомен-подручју Доња Градина настављен је, као и сваке године, парастосом и поменом српским, јеврејским и ромским жртвама које су, не бирајући средства, погубили свирепи усташки бојовници и целати. Убијали су хладним оружјем, голим рукама, стрељали, бацали у јаме и реке људе чија је „кривица“ била у томе што нису хрватске националности и римокатоличке вере. Парагастос српским жртвама служио је Владика Јефрем а саслуживало је свештенство Епархије бањалучке Српске Православне Цркве, помен јеврејским жртвама служио је рабин Исак Асиел, а помен ромским жртвама служио је Драгољуб Ацковић који је посебно подвукao да је Доња Градина једино страти-

Парастос и помен српским, јеврејским и ромским жртвама у Доњој Градини (фото: Јована Стојиновић)

ште где се сећање на страдале Роме у Другом светском рату може изказати на ромском језику.

Затим је реч узео градоначелник града Модин у Израелу Хаим Бибас. Модин и Бања Лука су, иначе, градови побратими. У свом обраћању Бибас је посебно подвукao да се свирепи злочини које су усташе починиле над Србима, Јеврејима и Ромима „не смеју ни оправдати ни заборавити“. Бибас је чак нагласио да је постојање Републике Српске једнако важно за српски народ као што је постојање Израела важно за јеврејски народ. Само под сводом српске државе западно од Дрине и јеврејске државе, рекао је Бибас, српски народ и јеврејски народ су заштићени од нових покушаја геноцида и холокауста.

Потом се обратио председник Владе Републике Србије Александар Вучић који је Доњу Градину назвао „српским Јад Вашемом“. Он је рекао да српски народ више никада неће дозволити да буде убијан као што је то било током Другог светског рата у концентрационом логору Јасеновац, на највећем стратишту Доњој Градини и другим губилиштима на којима су усташе масакрирале Србе, Јевреје и Роме, цивиле, старце, жене и децу, болесне, све који се нису слагали с усташком кампањом. Вучић се осврнуо на страдање старог Вукашина из Клепаца код Чапљине који је усташком коља-

чу, док му је одсецао делове лица, рекао: „Само ти, дијете, ради свој посао.“ Затим је поручио да су усташе лише урадиле посао који су саме себи задале и да је српски народ опстао западно од Дрине: „Ево нас овде на обе стране реке Дрине и немамо намеру да одемо било где.“ Вучић је подвукao да ће српски народ опстати на својим историјским просторима и да неће дозволити да утихне сећање на страшно страдање у концентрационом логору Јасеновац.

Затим је говорио председник Републике Српске Милорад Додик, који је казао да је систем логора Јасеновац „мјесто велике туге, лелека, плача и јаука“, место на ком је Независна Држава Хрватска није оклевала да на најсвирепији начин убија људе и покуша да затре српски народ западно од Дрине. Додик је рекао да српски народ не може да заборави злочине који су вршени над њим и да нема намеру да ћuti о злочинима који су се догодили на овом простору над Србима, Јеврејима и Ромима у Другом светском рату. Председник Републике Српске је своје обраћање посветио и појму слободе која је „кључна ријеч нашег постојања“. Додик је поручио да су слободарске поруке страдалника у усташком логору Јасеновац довикнуле српском народу да и у наше време настави борбу за националне симболе, српски језик, ћирилично писмо и крсну славу.

Председник Додик је нагласио да наше две државе, Република Српска и Република Србија, из Доње Градине шаљу поруку мира.

Уследила је меморијална академија под насловом „Тражим помиловање“.

На крају и неколико речи о Меморијалном музеју Спомен-подручја Јасеновац, које се налази с друге стране реке Саве у Републици Хрватској. Први утисак о поставци музеја је да изазива праву мучнину. Тама музеја, одвратни мирис, слике страдања и оруђа за погубљење пружају утисак да се у Јасеновцу догодило нешто најужасније што човеков ум може да замисли. Ипак, чини се да је страдање Срба, Јевреја и Рома морало да буде верније представљено. Имена страдалих Срба су, на пример, исписана латиничним писмом а управо је ћирилично писмо као обележје српског народа било један од усташких аргумента да се православни Срби збришу с лица земље. Истоветне примедбе се могу дати и за јеврејске и ромске жртве чији је суштински идентитет, због кога су страдали, морао бити верније приказан. Стога нама Србима остаје да заједно с Јеврејима и Ромима радимо на комплексу музеја у Републици Србији и Републици Српској који ће прецизније и боље, с више осећања, приказати наша заједничка страдања на стратиштима широм југословенског простора.

– 70 година од пробоја логораши у Јасеновцу –

Фотографије: Данко Страхић

Молитвено сећање на Јасеновачке Мученике

Приредила О. С.

Дана 22. априла 1945. године пробој из логора Јасеновац извршило је 600 од преосталих 1073 логораши заточених у Циглани, када су схватили да их чека сигурна смрт. Пробој је преживело само њих 117. Истог дана, пробој је извршило и 147 заточеника у Кожари, од којих је преживело њих 11.

Седамдесет година након пробоја из логора Јасеновац, 22. априла 2015. године, Његова Светост Патријарх српски Г. Иринеј служио је Свету Архијерејску Литургију у Цркви Рођења Светог Јована Крститеља у Јасеновцу – поводом 70. годишњице пробоја јасеновачких логораши.

Свјатејашем Патријарху Иринеју саслуживали су Његово Високопреосвещенство Архиепископ цетињски и Митрополит црногорско-приморски Г. Амфилохије, Његово Високопреосвещенство Митрополит загребачко-љубљански Г. Порфирије и Преосвећена

Господа Епископи: бачки Иринеј, захумско-херцеговачки Григорије, умировљени захумско-херце-

говачки Атанасије, канадски Георгије, британско-скандинавски Доситеј, шумадијски Јован, далматински Фотије, бихаћко-петровачки Атанасије, рашко-призренски Теодосије, горњокарловачки Герасим, крушевачки Давид, пакрачко-славонски Јован, аустријско-швајцарски Андреј, средњоевропски Сергије, тимочки Иларион и јегарски Јероним.

„Морамо да се сећамо наших стварних страдања, од којих су најтежи лелек и крик деце која су одвођена од мајки, а затим убијана на најсвирепији начин. Јасеновац је наша Палестина, наше ново Косово и Метохија. Људи који су починили злочине над недужнима и који су убијали ради задовољства не могу да се пореде ни са зверима“, рекао је, између осталог, у обраћању верницима Патријарх српски Иринеј.

У својој беседи на Литургији Његова Светост Патријарх Иринеј је рекао да се не зна број мучени-

ка пострадалих у Јасеновцу и на другим стратиштима Другог светског рата који су страдали због тога што су били Срби и због тога што су били православни.

Подсећајући на речи блажено-почившег Патријарха Германа о хришћанској обавези праштања, Свјатејши је нагласио да морамо да опростимо јер смо хришћани – јер нам и сам распети Господ

који се моли за своје мучитеље својим примером то показује, али не смемо да заборавимо ради нас самих, наших предака, али и да би се злочинци постидали и повукли.

Он је позвао вернике да се помоле за све жртве страшног

страдања у овом логору и додао да је Господ дао вечни благослов јасеновачким мученицима.

„Злочинци нису свесни шта су чинили, а ми нисмо позвани да судимо и нећемо то да чинимо, него то препуштамо Праведноме Судији – Богу“, закључио је Патријарх српски Иринеј, који је упутио молитву да се зло и страдање, какво је било у логору Јасеновац, више никоме и нигде не деси.

У обраћању верницима, Патријарх је нагласио да не смеју бити заборављени људи који су на данашњи дан извршили пројај из логора Јасеновац.

„Нека је благословена ова земља натопљена крвљу, препуна људског јада и нека је слава Светим Мученицима Јасеновачким“, истакао је у обраћању верницима Патријарх српски Иринеј.

Патријарх је нагласио да на сваком месту у Јасеновцу говори бол, патња и мајке које су доживеле своју и трагедију своје деце, те многе друге жртве које су уморене мањем и ножем, мучене глађу и жеђу због свог имена и своје вере.

„Морамо да се сећамо страшних страдања, од којих је најстрашнији лелек и врисак деце, која су ни крива ни дужна отимана од својих мајки, а онда на најсвирепији начин убијана. Онда се питамо ко смо ми, јер таквог човека који чини такве злочине Господ није створио“, поручио је српски Патријарх.

Након Свете Литургије у Цркви Рођења Светог Јована Крсти-

теља, у 13 часова, славски колач на хумци код спомен-обележја у Јасеновцу, где је сахрањен део Јасеновачких Мученика, преломио је Митрополит Амфилохије, у присуству Свјатјејшег Патри-

децом. Овом приликом Високопреосвећени Амфилохије из-

јарха Иринеја и архијереја наше Цркве и овом приликом се свима сабранима обратио беседом.

Молитвено спомињући Свете Новомученике Јасеновачке, те архијереје Српске Православне Цркве – светитеље и исповеднике православне страдале у Другом светском рату – Св. Платона Бањалучкога, Св. Саву Горњокарловачког, Св. Петра Дабробосанског, и све оне који су заклани Јагњета Божијега Христа ради, нарочито децу заклану имена Божијега ради, Високопреосвећени Високопреосвећени Амфилохије се, закључују-

ћи своју беседу, помолио да се никада и никоме нигде не понови такво страдање и да се такав злочин не понови ни на овој земљи, ни међу овим народом, ни међу било којим народом, и придружио се молитвеној поруци и поуци Свјатјејшег Патријарха Иринеја, на чије речи је подсетио присутне.

Тонски запис беседа Патријарха Иринеја и Митрополита Амфилохија доступан је на веб-сајту Митрополије црногорско-приморске и на презен-

тацији Радија „Светигора“.

Скупу у Јасеновцу присуствовало је двадесет српских Епископа, велики број клирика наше помесне Цркве, на стотине верника из Србије, Републике Српске и Црне Горе, а од представни-

ка власти председник Народне скупштине Републике Српске Недељко Чубриловић, председник Српског народног вијећа Милорад Пуповац, директор Секретаријата за вере Владе Републике Српске Драган Давидовић, начелник општине Козарска Дубица Миле Злојутро и други.

У манастирску Цркву Рођења Светог Јована Крститеља у Јасеновцу из Јерусалима је стигао и Часни крст, који ће трајно остати у овом храму.

Извор: Радио Светигора,
СРНА, РТВ

У Загребу

Јубилеј српског школства

У Хрватском народном казалишту у Загребу, 21. априла 2015. г. прослављен је јубилеј – две стотине година од оснивања прве српске школе при Српској православној цркви у Загребу и десет година од оснивања Српске православне опште гимназије „Кантакузина Катарина Бранковић“.

Свечаном академијом у Хрватском народном казалишту у Загребу, 21. априла 2015. године прослављен је јубилеј – две стотине година од оснивања прве српске школе при Српској православној цркви у Загребу и десет година од оснивања Српске православне опште гимназије „Кантакузина Катарина Бранковић“.

Одазивајући се позиву Митрополита загребачко-љубљанског др Порфирија у свечаним ложама предивног загребачког дома уметности и културе нашли су се председница Републике Хрватске гђа Колинда Грабар-Китаровић и бивши председници Републике Хрватске г. Стјепан Месић и проф. др Иво Јосиповић, изасланица председника Републике Србије гђа Јасмина Митровић Марић. Преосвећена Господа Епископи: бачки Иринеј, британско-скандинавски Доситеј, осјечкопольски Лукијан, врањски Пахомије, далматински Фотије, бихаћко-петровачки Атанасије, горњокарловачки Герасим, крушевачки Давид, средњоевропски Сергије и викарни јегарски Јероним.

Присутнима се на свечаној академији најпре обратио Митрополит загребачко-љубљански др Порфирије, председник Школског одбора, заблагодаривши Богу на дану у коме се десило ово сабрање ради прослављања два значајна јубилеја:

„Чудесан је дан овај који нам је подарио Господ, дан у којем смо се сабрали да заједно прославимо два века српског школства у Загребу, као и прву деценију рада Српске православне опште гимназије ‘Кантакузина Катарина Бранковић’. Две стотине година традиције и десет година активног стицања знања разлози су да заблагодаримо Господу и свима онима који су уградили себе у образовање српске деце у Загребу“ – рекао је Високопреосвећени.

„Нема лепшег повода него да заједнички празнујемо светлост знања очуваног у патини традиције и то пред лицем наше младости и зарад њене будућности. Наша два народа, хрватски и српски, које међусобно везују хришћанска вера, као и простори на којима се вековима међусобно прожимамо

и преплићемо, данас су обогаћени још једним лепим искуством – искуством заједничке радости. Ми ту радост доживљавамо, већујем, на исти начин, иако нисмо једнообразни. Ни појање хорова, које смо управо чули, није једнообразно. Чули смо унисоно и полифону појање. То значи да се и Богу не мора и не треба молити једнообразно. Бог то не тражи и не очекује од нас. Оно што Бог очекује од нас, било да му певамо једногласно, вишегласно, уз пратњу оргуља или неког другог инструмента, је да будемо једнодушни у чињењу добра и да имамо љубав једни према другима, без обзира на то како појемо Богу, како му се молимо. У тој љубави једних према другима, пред Вајсクリлом Господом и младим нараштајима дужни смо да заједно чувамо све оно што нас зближава. Наглашавамо ове вредности, јер управо на њима је једино могуће градити темељ за богомблагословену, мирну и срећну будућност. Оно што чини овај јубилеј и овај сусрет још већим и значајнијим јесте да смо, слава и хвала Господу, смогли сна-

Митрополит Порфирије је први окупио три хрватска председника

Када је председница Хрватске гђа Колинда Грабар-Китаровић поздравила присутне речима „Христос васкрсе!”, цело Хрватско народно казалиште у Загребу углас и громко јој је одговорило: „Ваистину васкрсе!”

„Хрватска је држава стварне, а не само проглашено толеранције”, поручила је председница Хрватске на свечаној академији одржаној 21. априла 2015. г. у загребачком ХНК поводом обележавања два века српске просвете и то. годишњице оснивања Српске православне гимназије у Загребу, одавши признање црквеном просветном раду.

Домаћин академије, која је од самог јубилеја више промовисала хрватско и српско заједништво, Високопреосвећени Митрополит загребачко-љубљански др Порфирије (Перић) надахнуто је говорио како је „Бог хтео различитости да би се међусобно обогаћивале”.

„Једнообразност није циљ, већ једнодушност у различитостима, која је неопходна и једина Богу мила. Морамо бити једнодушни у чињењу добра и то је циљ једних и других, без обзира на то како се ко моли Богу. Морамо чувати све што нас зближава и то је темељ мирне и срећне будућности”, поручио је Митрополит Порфирије, који је први на једном месту успео да окупи три хрватска председника: бивше Стјепана Месића и Иву Јосиповића и актуелну председницу Колинду Грабар-Китаровић.

Његово Преосвештенство Епископ бачки Г. Иринеј гимназијалцима је поручио да ако и оду из Хрватске, чак и у Србију – нека знају да је Хрватска увек „њихова земља”.

Дарко Павичић, vecernji.hr / Извор: сцн.срб

где да иза себе оставимо догађаје из не тако славне прошлости. Величина и значај данашњег сабрања, под овим прекрасним сводовима дома хрватске уметности и културе, јесте да смо упркос свему овде заједно и да заједнички делимо наду у још боље сутра. То чинимо, не само ради нас, него ради наше деце, којима остављамо у наслеђе оно што нам је Господ наш Исус Христос оставио рекавши: ‘Мир вам остављам, мир свој дајем вам’ (Јн. 14, 27)”, поручио је Митрополит Порфирије.

Свечани програм започео је уводним словом Епископа бачког Иринеја:

„Јединствена је прилика, чак и наша обавеза, да на почетку поменемо имена првих учитеља који су пре две стотине година, у окриљу православне црквене општине, 1814. лета Господњег, у овом граду, започели систематско образовање српске деце. То су: Георгије Томић, Василије Степић, Јован Пелопида, Михаило Теодоровић, а деценију касније Симеон Милашиновић, Урош Гавриловић и Спиридон Трбојевић. Зашто се сећамо имена утемељивача српског школства у Загребу? Да себи, а и другима, дамо

одговор на питања: ко сам? коме припадам? куда идем? Или, још једноставније, да, сећајући се важних имена из прошлости,чувамо свој лични, верски, национални и културни идентитет, да развијамо сопствени поглед на свет и на друштво у коме живимо”, истакао је Еп. Иринеј и додао:

„Али, све то, иако веома важно, ипак није и најважније. За нас хришћане, људе Цркве, јесте важно трајање у историји, посебно континуитет тога трајања, али ми смо, пре свега, окренути ка Есхатону, будућем веку, Царству Божјем, које ће доћи, које долази и које је, као залог и првина, већ дошло. Стога ми све своје духовне и телесне претке видимо као чланове једног саборног, свеобухватног Тела Цркве, са којима ћемо, сабрани око Јединога Спаситеља у Небеском Јерусалиму, верујемо и молимо се за то, живети и гледати се у вечности, не мање реално него што данас, под дивним сводовима овога храма културе, гледамо једни друге. Због тога и данашње помињање загребачких српских учитеља из прве половине деветнаестог столећа значи молитву Богу за њих, а и за нас, сабране овде и сада. На исти начин помињемо и

драги нам лик блажене успомене Митрополита загребачко-љубљанског Јована Павловића. И са њим ћемо се срести у красоти будућег света, беспочетном и вечном Царству Божијем, где ноћи више неће бити и неће требати светиљке ни светlostи сунца (Отк. 22, 5). Јер, све ће бити обасјано светлошћу лица Христовог. Попут Аристотела који се повукао у Стагиру и основао Лицеј, Митрополит Јован се, у доба када су нарцисoidни култови малих разлика престали да деструкцијом уништавају животе суседних полиса, пред крај земног живота повукао у своје седиште у Загребу и основао Српску православну општу гимназију ‘Катарина Кантакузина Бранковић’”, подсетио је Вл. Иринеј.

Опширнији извештај о обележавању овог значајног јубилеја могуће је прочитати на веб-сајту Информативне службе Српске Православне Цркве – на адреси spc.rs – као и на интернет-презентацији Митрополије загребачко-љубљанске – www.mitropolija-zagrebacka.org.

Извор:
Митрополија загребачко-љубљанска
Приредила М. П.

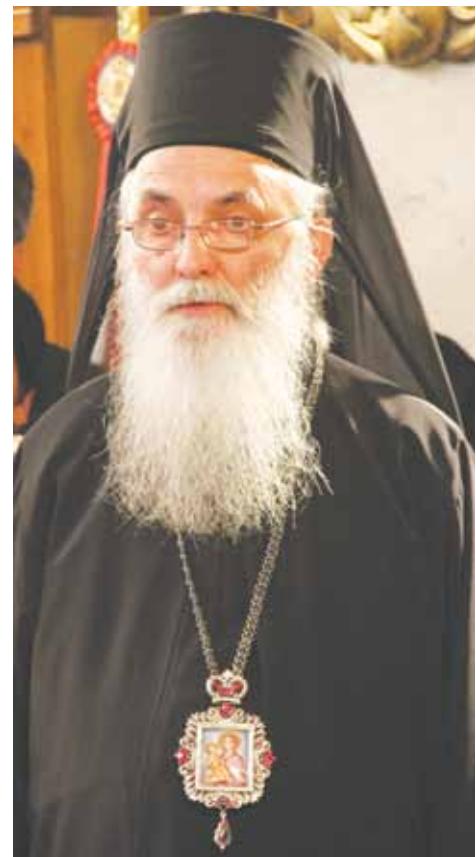
Разговор са Његовим Преосвештенством Владиком ваљевским Г. Милутином

Давање је божанског порекла

Разговарала Олга Стојановић

У сталном контакту са пострадалима, на територији целе Епархије ваљевске, у тренуцима пружања помоћи пострадалима, најдубље сам разумео речи Господа Исуса Христа изречене устима Апостола Павла – *блајзеније је давати, него примиати* (Дап. 20, 35).

Епископ ваљевски Милутин

Незапамћене поплаве које су прошлог пролећа погодиле Србију све су нас задесиле неспремне. Кише су дошле изненада и обрушиле се на људе, животиње, имања, труд и стварање свог спрског народа. Вода са неба, вода у готово заборављеним, а тада изненада подивљалим и разорним поточићима, натопљена, тешка земља што се кида и мрви све у свом паду пред собом, столетна стабла изваљена и попречена, куће од којих се само димњак издиге над стакластим мутним морем набрекли воде, путеви којих више нема и никуда не воде, изгубљени погледи, страх и очај раздвојених породица, мирис страдања – то је била слика – слика којом је овековечен мај и почетак јуна 2014. године у нашој земљи. Једна од најтеже пострадалих територија обухватила је подручје Епархије ваљевске. Нико није очекивао такве страхоте, али занемелост и немоћ, најбржом могућом реакцијом заменила је

солидарност, хуманост, помоћ! У хуманитарној акцији, која је иницијативом Епископа ваљевског Г. Милутина отпочела 16. маја 2014. године, Епархија ваљевска прикупила је 80 милиона динара за помоћ пострадалима. Највише новца – преко 40 милиона динара дато је намесништву посавском, односно Обреновцу и околним местима, будући да су поплавни таласи у овом делу епархије оставили најтеже последице. Ваљево је добило око 14, Лажковац 5, Осечина 8, Уб 5,5 милиона динара. Када су ови подаци обнародовани на недавној конференцији за штампу, привукли су велику медијску пажњу. Обимна документација сведочи да је сав новац наменски утрошен, због чега је реализацијом акције савест чиста, рекао је тим поводом секретар Владике Милутина и координатор Центра за прикупљање помоћи је реј Саша Максимовић. А настојало се да се помогне свима којима је помоћ потребна. Подаци о угроже-

ним прикупљани су од парохијских свештеника и надлежних општинских комисија, као и посредством лично упућених молби.

Ваше Преосвештенство, Ви сте на челу Епархије ваљевске од 2006. године. На територији коју обухвата Ваша Епархија, у којој наш народ живи вековима, прошле године су се десиле катастрофалне поплаве. Повод за овај разговор је начин на који се наша Црква, на челу са Вама, у овој Епархији борила са недаћама које су задесиле народ, и на који начин је унесрећенима пружена подршка и помоћ?

– У овим великим невољама, наша Црква је посведочила да је ДАВАЊЕ божанског порекла. Сходно томе, Црква није била само пасивни посматрач збивања. Напротив, верно завету да је хришћанство непрекидно давање (материјално и духовно), свештенство и монаштво Епархије ваљевске, од почетка ра-

Док су трајале катастрафалне поплаве и отварала се нова и нова клизишта, слушали смо на ТВ екранима различите изјаве и гледали људе, често немоћне и несрећне пред стихијом. Гледали смо како невоље уједињују људе. У тим околностима најбоље се могла видети радост давања. Радост, која је била обострана. Најпре онога ко је давао, а ништа мање онога ко је примао. У сталном контакту са пострадалима, на територији целе Епархије ваљевске, у тренуцима пружања помоћи пострадалима, најдубље сам разумео речи Господа Исуса Христа изречене устима Апостола Павла – „блаженије је давати, него примати“ (Дап. 20, 35). Сам Бог је дао Сина свога за спасење света, а сам Син Божји дао је Себе да се разапне да бисмо ми имали живот вечни.

Епископ ваљевски Милутин

зарања, непрестано је бдело над богомповереним му народом, штедро му пружајући све видове подршке. Од утехе, савета и молитве до материјалних добара у тренуцима борбе за пуки опстанак, а потом за обнову и изградњу свега оштећеног и уништеног.

Да ли су клирици Епархије ваљевске били укључени у одбрану од поплава и касније у санацију последица, у који мери и на који начин?

– Од првог дана поплава, клирици Епархије ваљевске своје мисионарске активности базирао је на пружању помоћи верном народу у превазилажењу последица природне катастрофе. Док су трајала разарања, свештенство и монаштво пружало је психо-социјалну подршку, односно тешило и храбрило народ. Јер, знате и сами, материјалне последице катастрофе се пре или касније отклоне. Али, ожилјци који на души остану могу трајати дугот. Истовремено, при свим епархијским храмовима и манастирима, прикупљана је хуманитарна помоћ у виду основних животних потреби. Уз свесрдну помоћ вероучитеља и чланова Светосавске омладинске заједнице, свештенство и монаштво је прикупљало и делило помоћ угроженима, који су били смештени у колективним центрима или каквим другим смештајним објектима. По стишавању поплавних таласа, када се живот враћао својим нормалним токовима, свештеници су сагледавали стање у својим парохијама и епархијском Центру за прикупљање помоћи достављали спискове парохијана, чија су домаћинства уништена или оштећена у поплавама. Тиме су знатно олак-

Поглед из ваздуха на поплављено подручје Обреновца (фото: www.eparhija-prizren.com)

шли посао координаторима акције, који су вршили дистрибуцију средстава. Дакле, као духовни отац богомповерене митрополије, могу са радошћу да констатујем да је овдашње свештенство и монаштво дало немерљив допринос у отклањању разних врста последица ове природне непогоде.

У домаћим медијима недавно је велика пажња поклоњена вести-ма из Ваљевске епархије – о помоћи која је раздељена страдалима од поплава. На који начин су и од кога прикупљена средства и друга материјална помоћ?

– Најпре смо прикупљали воду, храну, средства за хигијену, одећу, обућу и друге основне потребе, будући да је велики број људи био принуђен да напусти своје домаћинства и привремено буде без ичега. Шлепери су пристизали сваког дана из Епархија бачке, нишке и ау-

тријско-швајцарске, Митрополија црногорско-приморске, загребачко-љубљанске и аустралијско-новозеландске, Добротворне фондације СПЦ „Човекољубље“, Подворја Московске Патријаршије у Београду, као и из саме Епархије ваљевске. По стабилизовању ситуације у природи, посветили смо се прикупљању средстава за отклањање последица на стамбеним и инфраструктурним објектима, као и установама од виталног значаја за живот нашег народа. Обилазили смо терен, слали извештаје и апеле за помоћ. Нарочиту подршку пружили су нам медији – црквени и световни, објављујући коректно и благовремено све информације за добробит акције. Фондација „Патријарх Павле“ даривала нам је 80 милиона динара, због чега смо неизмерно благодарни на разумевању и састрталности Његовој Светости Патријарху српском Г. Иринеју, који управља ➤

средствима Фонда са именом дивног светог човека из рода српског. Именом, које улива поверење и на добра дела надахњује хришћане широм света. Вредне новчане дарове добили смо и од Епархије аустријско-швајцарске, којом је у то време администрирао Епископ бачки Г. др Иринеј (Буловић) и Митрополије аустралијско-новозеландске, на челу са Епископом Г. Иринејем (Добријевићем). Такође, наша епархија међу првима је добила вредну помоћ од Добротворне фондације СПЦ „Човеколубље“, захваљујући којој је „стало на ноге“ стотине пољопривредних домаћинстава у општинама Лajковац и Уб, обезбеђена пумпа за избацивање воде у девастираној обреновачкој цркви и много тога још. Од срца им свима благодаримо!

Новине су писале о томе да је на ваљевском подручју, захваљујући новцу који је обезбедила Епархија, санирано речно корито Колубаре поред Храма Васкрсења Господњег, као и два клизишта на путу до манастира Пустинја. Шта се дешава са појединачним случајевима, односно да ли је помоћ пристигла и до угрожених породица и домаћинстава, и да ли је акција прикупљања помоћи завршена?

– Настојали смо да помоћ стигне на адресе свих угрожених и искрено се надамо да смо у томе успели. Према списковима комисија локалних самоуправа, оформљених за стручне процене оштећења, помоћ од Епархије ваљевске пристигла је до 120 угрожених породица. Мештанину Ребеља Милошу Арсићу купљена је нова кућа, две куће су комплет опремљене, док су осталим корисницима помоћи обезбеђени: новац, грађевински материјал, столоварија, бела техника, намештај... Врста помоћи одређена је на основу процене надлежне комисије. Такође, захваљујући епархијској хуманитарној акцији саниране су последице поплава на вртићима, школама и другим установама чији рад унапређује квалитет живота људи. Хуманитарна акција за помоћ

Еп. ваљевски Милутин у обреновачкој Цркви Свете Тројице након поплаве
(фото: <http://www.eparhijavaljevska.rs>)

Обреновац под водом 2014. године
(фото: <http://www.eparhijavaljevska.rs>)

Ребељ, село које је уништено клизиштима покренутим током поплава 2014. године
(фото: <http://www.eparhijavaljevska.rs>)

угроженима у мајским поплавама је завршена. Тренутно, посвећени смо прикупљању новца за куповину куће дванаестогодишњој Милици Шугић из Попучака, која живи са болесном баком у привременом смештају без икаквих сигурних прихода. О њој брину чланице Кола српских сестара „Преподобна Мати Евгенија“ при Храму Васкрсења Христовог у Ваљеву.

Колико је светиња пострадало и како тече обнова угрожених православних храмова и других објеката (конака, парохијских домаова, капела, гробала...)?

– Страховите последице поплаве су оставиле на Храм Свете Тројице у Обреновцу и пратеће објекте. Успели смо све да их отклонимо и обреновачка црква је поново лепа, као да се ништа није додатило. Слава Богу, на територији Ваљевске епархије није страдала ниједна више богомольја.

Преосвећени, каква је сарадња Ваше Епархије са домаћим институцијама, односно са локалним и републичким властима, и има ли је?

– Одлична! Заиста, презадовољан сам сарадњом Ваљевске епархије како са локалним, тако и са републичким властима. Представници световних власти често долазе на

црквене свечаности у Ваљеву, Осечини, Лajковцу... И обрнуто. Свесництво, монаштво и ја лично радо походимо градске манифестије. Такође, директор Канцеларије за сарадњу са Црквама и верским заједницама Владе Србије др Милета Радојевић чест је и веома радо виђен гост у Ваљевској епархији. Заједничким снагама радимо у славу Господа и за добро народа Божјег и то је сјајно. Нека нам Господ помогне да сарадњу још унапредимо и да она траје на многаја љета!

Каква је сарадња са другим помесним Православним Црквама, и какву улогу у обнови и помоћи су имали братски православни народи – руски, грчки...?

– Тешко да могу наћи довољно лепих речи да опишем своја осећања при помену подршке народа сестринских нам Цркава. Посредством Фонда „Патријарх Павле“, стигла нам је помоћ од Руске и Бугарске Патријаршије, Грчке и Кипарске Архиепископије. У име верног народа чији сам духовни родитељ, још једном бих им упутио речи благодарја са молитвом да им све благи и свемилостиви Господ умножи сва добра и подари мир и радост!

Епископ ваљевски
Милутин (Кнежевић)

Разговор са др Владомиром Петровићем, епидемиологом

Вакцинацијом се ствара имуношкни бедем у популацији

Разговарала Славица Лазић

Вакцинација новорођенчади, одојчади, мале и школске деце је обавезна за све, чак и уколико су њихови родитељи против, новина је у Закону о заштити становништва од заразних болести. Децу нико неће моћи да вакцинише на силу, али ће родитељи који одбију да вакцинишу своју децу бити упозорени, кажњени и предати у надлежност социјалне службе, која може да донесе решење да занемарују развој детета. Питамо стручњака: Да ли се вакцинама на најбржи, најпрактичнији и најефтинији начин утиче на снижавање учсталости оболевања и умирања?

Има ли бољег средства у борби против заразних болести?

Какву алтернативу нуде противници вакцинације?

Владимир Петровић је директор Института за јавно здравље Војводине у Новом Саду и доцент на Медицинском факултету у Новом Саду при Кашегри за епидемиологију.

Аутор је и коаутор у више од 30 научних и стручних радова и публикација. Један је од аутора појавља „Активна имунизација“ у уџбенику Епидемиологија који се примењује на неколико медицинских факултета у земљи. Као стручњак је члан радних група – комисија Министарства здравља Републике Србије и Покрајинској секретаријату за здравство АП Војводине. Члан је Европског удружења за борбу ирошив дечјих заразних болести (ЕСПИД).

Одлуком посланика из свих странака Скупштина Србије донела је новину у Закону о заштити становништва од заразних болести, према којој је вакцинација обавезна за сву децу, чак и ако су њихови родитељи и законски старатељи против. Да ли је медицинска струка једногласна када је у питању став према обавезној вакцинацији, која се дефинише као превентивна метода?

– Медицинска струка је једногласна када је у питању потреба за вакцинацијом деце и подржавају је стручнова удружења лекара од Српског лекарског друштва, посебно секције за епидемиологију, педијатрију, микробиологију и

инфекцијиве болести, до различитих удружења која окупљају лекаре одређених специјалности као и Лекарска комора Србије. Постоје одређени појединци, мањом изван медицинске струке, који сматрају да вакцинација не треба да буде обавезна већ да треба да се спроводи као препоручена. Кнез Милош Обреновић је први увео законом обавезну вакцинацију против великих богиња. После Другог светског рата, па до данас, вакцинација је увођена као обавезна против других заразних болести. Данас се у Србији обавезна вакцинација спроводи против 10 заразних болести. Важно је нагласити да у земљама западне Европе где се неке вакци-

нације спроводе као препоручене постоје механизми који су ригорознији од оних који се примењују код нас против родитеља који одбијају да вакцинишу своју децу – попут забрана уписа у школу или вртић, немогућност заснивања радног односа у одређеним струкама, плаћање свих трошкова лечења ако дете оболи од болести против које се спроводи вакцинација а родитељ ју је одбио итд. Може се рећи да је на тај начин препоручена вакцинација на западу „обавезнија“ од наше обавезне имунизације. Да ли вакцинација треба да буде обавезна или препоручена није толико медицинско колико је питање правне природе, односно да ли је старије право појединца да бира између вакцинисања или невакцинисања у односу на право популације да буде безбедна. С обзиром на то да се ради о уставним категоријама, мишљења сам да би о томе требао да се изјасни Уставни суд Србије.

Можете ли једноставним и разумљивим речима објаснити садашњим и будућим родитељима, који су збуњени чињеницом да ће се вакцинација вршити и без њихове сагласности, због чега је вакцинација неопходна? Да ли је она спас од заразних болести или непотребан здравствени ризик?

– Вакцинација се и до сада спроводила без сагласности родитеља. Потпис родитеља је тражен за пристанак на парентералну интервенцију што проистиче из Закона о здравственој заштити, а не из Закона о заштити становништва од заразних болести. Обавезном вакцинацијом се лакше долази до жељеног обухвата који мора бити најмање 90% у циљној групи односно кохортама деце рођене одређене године, а најбоље је када је преко 95%. На тај начин вакцинацијом се ствара колективни имунитет односно имуношкоти бедем у популацији који штити не само оне који су вакцинисани већ и оне који из

медицински оправданих разлога нису могли бити вакцинисани.

Препоручена вакцинација подразумева писани пристанак родитеља уз обавезу лекара да да све неопходне информације о болести против које се вакцинише и о вакцини која се примењује. И код обавезне вакцинације дају се све неопходне информације или се не тражи писани пристанак. Захваљујући имунизацији у Србији већ деценијама нема дечије парализе и дифтерије, од тетануса оболевају и умиру у просеку особе старије од 70 година, а код млађих се јавља само ако су непотпуно имунизовани или су невакцинисани. Мале богиње, велики кашаљ и заушке су заузимали водећа места у структури оболевања и умирања 50-их година ХХ века. Ове болести сада се изузетно ретко срећу код деце махом невакцинисане, а повремено се појаве у епидемијској форми у узрастуadolесцената и одраслих где је вакцинални имунитет ослабио или га нема а болест је по правилу блага. Вакцинама се данас деца, посебно одојчад, штите од менингитиса који могу да изазову бактерије попут хемофилуса инфлуенце тип б, пнеумокок (*Streptococcus pneumoniae*) и менингокок (*Neisseria meningitidis*). Од како је уведена вакцина против хемофилуса инфлуенце типа б, 2006. године, није регистрован ниједан случај менингитиса узрокованог овом бактеријом.

Генерације деце у Србији су вакцинисане према јасно утврђеном календару обавезних вакцина у домовима здравља. О томе нисмо имали дилему. Већ у породилишту деца се вакцинишу. Због чега данас противници вакцинације оштро протестују?

– Противници вакцинације протестују против обавезне вакцинације. Неки на основу научно непотврђених претпоставки да одређене вакцине доводе до озбиљних здравствених поремећаја заго-

варају невакцинисање и прекид вакцинације, а при томе нуде сумњиве парамедицинске алтернативе из најчешће материјалних побуда. Потом, ту су и теоретичари завере, који објављују најразличитије конструкције о глобалним заверама против човечанства које се остварују вакцинацијом, а у коју су уплетени светски лидери, фармацеутска индустрија, Светска здравствена организација и бројни други. То се више граничи са научном фантастиком него са науком. Последњу групу чине они који ово раде из чистог помодарства како би скренули пажњу на себе и били присутни у јавности.

Ако је вакцинација законом запрећена и за родитеље који одбију да вакцинишу децу предвиђена је оштра новчана казна, зашто не постоји и одговорност државе да у случајевима, додуше ретким, када дође до нежељених ефеката и тешких здравствених последица по здравље деце, преузима и одговорност?

– У многим земљама са обавезнотим, или и са препорученом вакцинацијом постоје законом утврђени компензациони фондови који покривају трошкове лечења ако се докаже да је неко стање утврђено код неке особе нежељена реакција након вакцинације. И у нашој земљи би требало да постоји такав буџетом финансиран фонд као вид преузимања одговорности, посебно зато што се инсистира на обавезној вакцинацији.

Да ли су деца која нису добила све предвиђене вакцине, незаштићена за читав живот? И обратно – да ли су вакцинисана деца потпуно заштићена, за цео живот, од тих болести?

Епидемиологија се последњих година срећу са родитељима који одбијају да вакцинишу своју децу са образложењем да када су рецимо у питању рубеоле, 25% вакцинисаних

губи имунитет у року од пет година, и да се ММР вакцине дају рутински?

– Широка примена вакцинације против заразних болести намеће се као практична потреба, јер обично није могуће са сигурношћу идентификовати оне особе које ће се разболети ако се изложе узрочнику или оне које би имале тешку клиничку слику уколико се разболе. Такође, у прилог вакцинације на широком плану говори и то што се спречава преношење инфекције у популацији, са особе на особу, ако је висок проценат те популације имун (висок колективни имунитет). Корист од имунизације се онда преноси на заједницу у целини, а не односи се само на имунизоване особе. Када је оболевање често са могућим озбиљним компликацијама по оболеле, овакав приступ је релативно лако оправдати. На тај начин је примена вакцина до-принела елиминацији опасних заразних болести као што су велике богиње, дечја парализа, дифтерија и др. Учсталост болести против којих се спроводи активна имунизација у развијеном свету је смањена за више од 99%.

Невакцинисана особа је свакако незаштићена од болести против које не прими вакцину. Непотпуно имунизована особа има мањи ниво заштите и појава болести код такве особе је могућа. Код потпуно вакцинисаних болест се ретко може појавити јер као што смо рекли ниједна вакцина не пружа апсолутну заштиту свим вакцинисаним особама. Процењује се да је након потпуне имунизације проценат заштићених у популацији од 90–99% зависно о којој вакцини је реч.

Заштита може трајати неколико година (5 до 10) а може бити и дожivotна уколико се створи тзв. имунолошка меморија. Наиме, након вакцинације ствара се одређена популација Б лимфоцита која се задржава у косној сржи. Годинама касније, у ситуацији да дође у контакт са дивљим вирусом или бактеријом односно антигеном, помену-

Може ли Црква и на који начин да се укључи у дијалог о тако важним штетањима за наше пошомство, као што је вакцинација деце?

– Резултати који су у нашој земљи постигнути вакцинацијом против заразних болести представљају цивилизацијско достигнуће нашег народа. Висок обухват вакцинацијом и колективни имунитет популације који се ствара представљају заштиту и за оне међу нама који због поремећеног здравственог стања не могу бити и сами заштићени. Тако вакцинисани штите ближњег свог који је болестан и невакцинисан. Помоћи ближњем свом је хришћански!

та популација Б лимфоцита излази из косне сржи, ствара антитела на антиген и штити од појаве болести. Да би се одржао имунитет у дужем временском периоду спроводе се периодичне ревакцинације.

Да ли је ММР комбинована вакцина коју деца добијају, а која се састоји од ослабљених вируса малих богиња, заушки и рубеоле и представља три вакцине комбиноване у једну, превелико оптерећење и опасност за дечији имуни систем? Три вакцине се комбинују у једну, као и код ДТП вакцине и дају детету од 15 месеци или старијем.

– Према броју у њима садржаних антигена, вакцине се деле на моновалентне – које садрже само један антиген (нпр. против туберкулозе – BCG) и комбиноване – које у једној дози садрже више антигена ради заштите од различитих болести, на пример, против дифтерије, тетануса и пертусиса (ДТП); против малих богиња, заушака и рубеоле (MMR, од енглеског *measles, mumps, rubella*) или више сојева узрочника исте болести (помешана сва три типа вируса против дечје парализе). Комбиноване вакцине имају више предности над моновакцинама. Удруженост антигена може да има повољнији утицај на стварање активног имунитета него када се одговарајуће компоненте дају одвојено. Мањим бројем апликација убрзава се спровођење

активне имунизације и на време се остварује заштита против више болести. Осим тога, примена комбинованих вакцина доприноси већем обухвату активном имунизацијом, уз мање трошкове, јер се смањује вишекратно позивање и долажење на вакцинацију. Комбиноване вакцине се могу користити кад год је индикована било која компонента из комбинације, а нису контраиндиковане остале. Примена комбинованих вакцина не представља оптерећење за имуни систем. Када дете стави руку у уста оно унесе више десетина различитих бактерија и неке вирусе са свим њиховим антигенима који се броје у хиљадама. Имуни систем детета дневно долази у контакт са десетинама хиљада различитих антигена, тако да је беспредметно говорити о оптерећењу имуног система услед примене модерних комбинованих вакцина са неколико антигена или једним до три вируса.

О потреби имунизације деле се савети путем друштвених мрежа. Колико је неистина и заблуда изречено у паничној негативној кампањи против обавезне вакцинације деце од стране јавних личности, родитеља и лекара који немају лиценцу за рад?

– Изречено је пуно неистина и заблуда посебно што ни за једну тврђњу не постоје научни докази. То напросто није вредно било каквог коментара.

Уз радосни пасхални период као предокушање будућих добара:

Живот Будућега века по учењу Св. Исаака Сиријског (2. део)

Живот после смрти

Миширојолитија волоколамски Иларион (Алфејев)

Превод са руског: проф. др Ксенија Кончаревић

Есхатолошка гледишта преподобног Исаака Сиријског представљају неотуђиви део његовог богословског система. Она проистичу из његовог учења о љубави и заснована су на његовим сопственим мистичким прозрењима, премда су поткрепљена ауторитетом Отаца који су му претходили.

Сада ћемо указати на Исаакове погледе везане за основне моменте хришћанске есхатологије. У том циљу размотримо оне текстове у којима он говори о смрти и васкрсењу мртвих, одвајању праведника од грешника, адском мучењу и рајском блаженству.

Земаљски живот човеков Исаак разматра као детињство, време духовног узрастања. У Будућем веку, међутим, сваки човек достићи ће пуну меру свога духовног узраста. Узајамни односи између људи и Бога такође ће достићи зрелост. То више неће бити однос између деце и оца који мора непрестано да будно пази на децу и исправља их. Другим речима, док је земаљски живот време припреме, школовања и одрастања, у животу Будућег века сав потенцијал људске личности реализује се у потпуности. Тада престаје неопходност за учењем и поукама:

„Ако је Бог уистину Отац који је све породио благодаћу, ако су деца разумна, а овај свет је слика школе где Он учи децу знању и исправља њихове глупости, и ако је Будући век наслеђе за време џу-

ној распа, наступиће време када ће ова деца постати одрасли људи и када ће, наравно, Отац у свету одраслих радошћу заменити оно што данас изгледа као казна, када ће се ова деца уздићи изнад неопходности да буду исправљана. Путеви су Твоји неиспитљиви!“

Граница између земаљског живота и живота Будућег века јесте смрт. Према Исааку, смрт је она благословена субота када људска природа задобија починак уочи свога васкрсења:

„Шест дана живот се проводи у делању и у чувању заповести, цео седми дан се проводи у гробу, а осми дан у изласку из гроба... Истинска и неупоредива субота јесте гроб који показује и означава савршено успокојење од бремена страсти и од делања противног спокоју. Тамо суботствује васцела човекова природа – и душа и тело.“

Поимање суботе као символа смрти веома је традиционално. Оно се среће како у патристичкој литератури, тако и у литургијским текстовима. Не мање традиционална је идеја осмог дана као символа васкрсења. Према Иса-

ку, васкрсење мртвих у Будућем веку такође симболизује вакрсење тела од греха у овоме животу:

„Истинско вакрсење тела јесте када се оно на неизрецив начин преобразује у оно будуће стање, по обнажењу од сваке телесне нечистоте... Тајанствено вакрсење тела јесте када оно вакрсава од свакога греха са којим је било повезано у земаљском животу и предаје се превасходном служењу.“

О вакрсењу тела Исаак говори у *Појлављима о знању*, наглашавајући да вера у вакрсење представља извор наде за хришћане и саветујући своје читаоце да се не боје смрти, која је више него краткотрајни сан у поређењу са вечношћу:

„Немој туговати због силаска твога у тишину гроба, о смртниче... Како је предиван твој састав, и како је жалосно разлагање твоје! Али немој бити поражен патњом, јер ћеш поново бити обучен, пламтећи огњем и духом и носећи у њему прецизни лик његовог Саздатеља. Нека те не узнемирају сумње везане за величину ове наде, јер Павле те овим поводом теши: Он ће унижено *шело наше преобразиши и начиниши са-*

образно славном љелу своме. Немој туговати због тога што ћемо много година пребивати у овој трулежности смрти под земљом, док не наступи крај света. Смрт за нас није тешка, пошто је дуготрајност нашега сна у гробу попут сна једне ноћи. Јер ево, премудри Создатељ учинио је чак и смрт лаком како уопште не бисмо осећали њену тежину. Док нисмо прошли кроз њу, она је за нас тешка, али после смрти нећемо имати никакав осећај трулежности или разлагања нашега састава, него ћемо се, као после сна који је трајао само једну ноћ, пробудити онога дана, као да смо увече легли да спавамо, а сада се пробудили. Толико ће лак бити за нас дуготрајни сан у гробу и дуготрајност година проведених у њему.“

Што се тиче Страшног суда, он се Исаку приказује као моменат сусрета човека не само са Богом, него и са оним људима са којима га је везивао земаљски живот. Пресуда ће означавати или човеков улазак у Царство Христово заједно са праведницима или одлуччење од њих. Али ова пресуда неће бити ништа друго до констатација онога стања које је човек постигао у земаљском животу. Онај кога је греховни живот овде одлучио од његових властитих пријатеља и тамо ће бити одвојен од њих:

„Тешко ономе монаху који погази завет свој и, одбацујући своју савест, пружи руку ћаволу да би се овај на њега подигао... Са каквим ће лицем он stati пред Судију када његови другови, они који су достигли чистоту, сусретну један другога – управо они са којима се разишао на путу, онда када је пошао стазом пропasti... И као што се овде на свом путу разишао са њима, тако ће га и Христос раздвојити од њих у онај дан када светли облак понесе на својој површини тела која сијају чистотом и однесе их до врата небеских.“

Жivot Будућега века, по Исаку, јесте „непрестано и неизрециво спокојство у Богу“. Тај живот „нема kraja niti izmenе“. Теле-

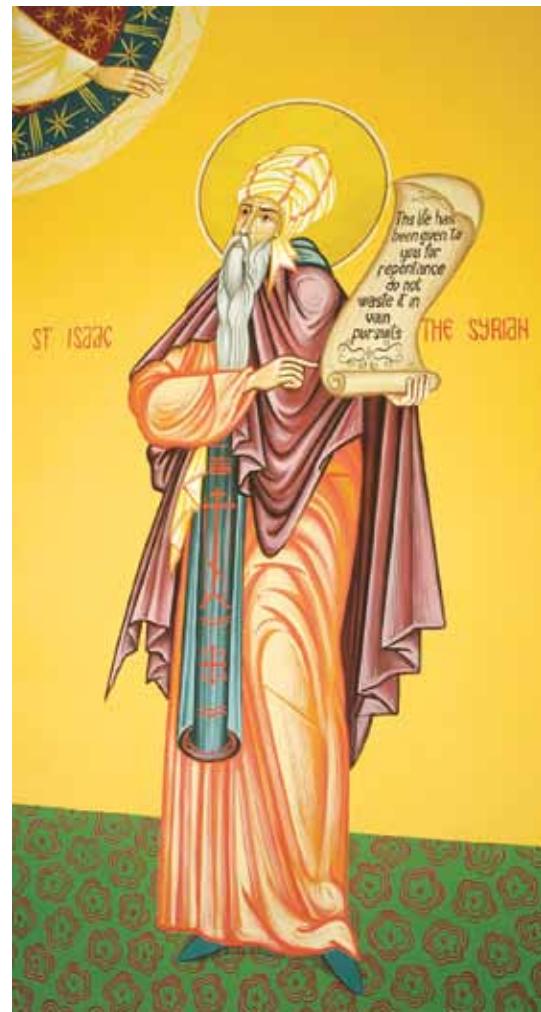
сна активност тамо се замењује умном делатношћу која је „поглед пун насладе и нерасејано виђење“. Ум човеков биће заокупљен созерцањем лепоте Божије у стању непрестаног иступљења:

„Природа човечија тамо неће престати да се диви Богу, уопште немајући никакве помисли о тварима... А пошто је свака красота твари у будућем обновљењу испод красоте Божије, како може ум созерцањем својим отићи од красоте Божије?“

У Будућем веку ишчезнуће хијерархијско устројство света, према коме се божанска откривења предају од Бога вишим чиновима анђела, а њиховим посредством никим чиновима и човеку.

„У Будућем веку биће укинут овакав поредак, јер тада нећемо примати једни од других откривења славе Божије на прослављење и весеље своје душе, него ће свакоме према мери његове одважности не-посредно давати Господ према достојанству, и неће, као овде, од другога примати дар. Тамо нема ни онога који поучава нити онога који има потребу за нечим, потребу коју треба да задовољи неко други. Тамо је само Давалац Који непосредно дарује само онима што могу да приме, и од Њега примају они што су задобили небеску радост. Тамо ће нестати чинови учитеља и ученика, и брзина свачије жеље биће управљена према Једноме.“

У Будућем веку свака духовна делатност која је својствена овом свету ће се прекратити. Између осталог, молитву у њеној садашњој форми замениће натпри-

Св. Исаак Сиријски, новија икона (извор: <http://oca.org>)

Бог није осветник

за зло, него исправитељ зла.

Већина људи у Царство Небеско

ући ће без искуства гене.

Св. Исаак Сиријски

родно стање које је изнад молитве и које само понекад окушају свети у земаљском животу. Созерцање и виђење, који су својствени овоме свету, такође ће престати: „Ако све што представља објекат другог природног созерцања са свим његовим формама буде прекинуто у Будућем веку и ишчезне заједно са сликом овога света и свим његовим делима, јасно је да ће се прекратити и само то созерцање његово заједно са виђењем.“

У будуће блаженство нико неће ући принудно. Свако је дужан да начини свој властити избор у корист Бога. Тај избор људи чи- ➔

не у земаљском животу, а он се изражава у одрицању од страсти и у покајању: „Они ту будућу славу неће наследити услед неке принуде, или противно својој вољи, или без покајања, већ је било угодно премудрости Његовој – да по својој сопственој слободној вољи изабирају добри део и на тај начин имају приступ к Њему“ (39). Будуће блајенство постаће удео оних који су већ у време земаљског живота достигли „земљу обећану“ и сједи-нили се са Богом. Међутим, Исак не искључује из Царства Небеског ни оне који, премда нису видели ову земљу изблиза, ипак умреше у нади на њено достизање. Они који нису достигли савршенство, али су тежили к њему биће прибројани међу старозаветне праведнике који нису видели Христа за живота, али су се уздали у Њега.

Они који уђу у Царство Небеско налазиће се на различитим ступњевима близине Богу, у складу са свачијом способношћу да прими светлост божанства. Али различити ступњеви неће означавати хијерархијску неједнакост између спасених. Свакоме ће његова властита мера заједничарења са Богом бити највећа, и нико неће имати привилегован положај у односу на друге:

„Многим обитељима у дому Оца Његовог Спаситељ назива различите мере разумевања оних који насељавају ту земљу, односно разлике и разноврсности духовних дарова којима се они наслажују сразмерно своме разумевању. Он многим обитељима није назвао разлику у mestu, него степен дара. И као што се чулним сунцем свако наслажује сразмерно чистоти и пријемчивости органа вида, ... тако се у Будућем веку сви праведници нераздельно усељавају у једну земљу, али се сваки према својој мери обасјава једним духовним сунцем и по својој достојности привлачи себи радост и весеље... И нико не види мере свога друга, како онога вишег тако и нижег, како, уколико види да га благодат

Шта је пакао пред благодаћу Његовог вакрсења, када ће нас подићи из ада, учинити да се ово пропадљиво обуче у непропадљиво и онога ко је пао у ад уздићи у славу? Приђите, разборити, и задивите се!

Св. Исак Сиријски

друга превасходи и да је он ње лишен, то не би представљао разлог за жалост и тугу. Далеко било да тога има тамо где нема ни жалости, ни уздисања! Напротив, свако се према благодати која му је дата у себи весели у својој мери.“

Премда су у Царству Небеском многе обитељи, све се оне налазе унутар њега. Изван граница Царства је огњена геена. Прелазно стање између Царства Божијег и геене Исак не признаје:

„Предмет созерцања за све је један, и место је једно, и осим та два степена не постоји други, прелазни степен. Притом мислим на један горњи и други доњи степен, док је између њих разноврсност дарова. Ако је то праведно, као што заиста и јесте, шта је онда бесмисленије и неразумније од ових речи: ‘Мени је довољно да избегнем геену, а за то хоћу ли ући у Царство, ја не марим.’ Наиме, избећи геену – управо то и значи ући у Царство, као што и остати без Царства значи ући у геену. Писмо нам није указало на три стране, него шта каже? *Када дође Син Човечији у слави својој... и постави овце са гесне стране себи а јараг с леве.* Јеси ли схватио из овога да стање које је супротно горњем степену и јесте та геена која је преиспуњена мучењима?“

Шта представљају рај и ад у Исаковом поимању? Рајско блајенство, – вели Исак, – састоји се у заједничарењу човека са љубављу Божијом која је „дрво живота“ и „хлеб небески“, то јест, Сам Бог:

„Рај је љубав Божија у којој је наслаживање свим блаженствима. Тамо се блажени Павле нахранио натприродном храном и, чим је

окусио са дрвета живота, ускликнуо је, говорећи: *Што око не виде и ухо не чу и у срце човеку не дође, оно припреми Бог онима који Га љубе.* Адам је од овог дрвета био одвојен ђаволским наговором. Дрво живота је љубав Божија од које је Адам отпао... Док не обретемо љубав, делање наше је на земљи трња... А када задобијемо љубав, тада ћemo почети да се хранимо небеским хлебом... Небески хлеб је Христос Који сипаје с неба и даје живот свету... Према томе, онај који живи у љубави убира живот од Бога још у овоме свету... осећа мирис ваздуха вакрсења. Тим ваздухом насладиће се праведници у вакрсењу.“

Геенско мучење, напротив, састоји се у немогућности заједничарења са љубављу Божијом. Ово потоње не значи да су грешници у геени лишени љубави Божије. Сасвим супротно: љубав се дарује потпуно подједнако и праведницима и грешницима, али за прве она постаје извор радости и блајенства у рају, а за друге извор мучења у геени:

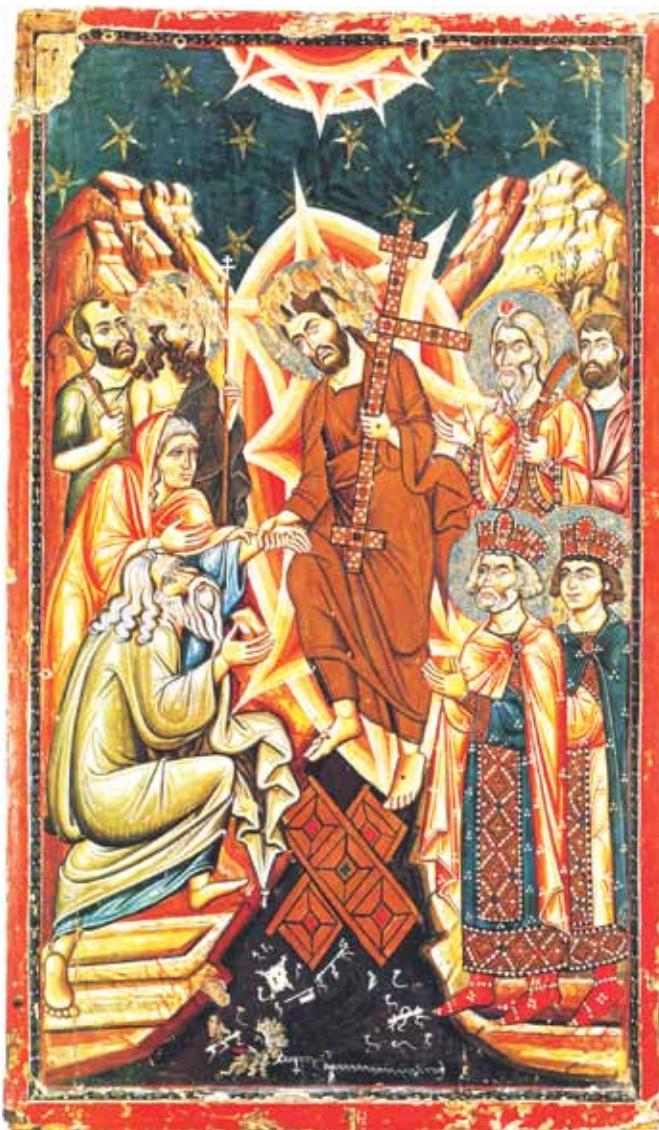
„Какем вам пак да су они који се муче у геени бичевани бичем љубави. И како је тешко и сурово то мучење љубављу! Сви они који су схватили да су се огрешили о љубав трпе мучење веће од сваког мучења које изазива страх. Туга која погађа срце због греха према љубави страшнија је од било какве могуће казне. Нека нико не мисли да су грешници у геени лишени љубави Божије. Љубав је плод познања истине – познања које се, у томе се сви слажу, даје свима. Међутим, снага љубави делује двојако: она мучи грешнике, као што се овде догађа да трпимо једни од других, и весели оне који су испунили своју дужност. По мом мишљењу, паклено мучење је узалудно кајање, а душу вишњих синова љубав опија својим утехама.“

Премда Исак верује у то да ће на Страшном суду доћи до разлучења оваци од јаради и да ће се ови потоњи наћи у геени, та вера му не смета да се нада на милосрђе

Божије које, по његовом мишљењу, превазилази сваку идеју праведне накнаде. Ова нада на милосрђе Божије води Исака ка мисли о томе да адско мучење грешника не може бити вечно. Ако зло, грех, смрт и гејна немају као свој темељ Бога, може ли се сматрати да ће бити вечни? Ако су ѡаво и демони, као и зли људи, саздани као добри и безгрешни, али су се по својој вољи удаљили од Бога, може ли се сматрати да ће се Бог вечно мирити са оваквим њиховим стањем? Ова питања постављана су дуго пре Исака Сиријског од стране неких отаца и учитеља древне Цркве а између остalog, од Григорија Ниског.

Једна од беседа у првом тому Исака Сиријског, која није ушла у грчки превод, назива се „Против оних који говоре: Ако је Бог добар, зашто је створио те ствари?“ Овде Исак оповргава дуалистичку представу о савечности добра и зла, Бога и ђавола. У свом расуђивању Исак плава од, у хришћанској традицији општеприхваћеног, учења о томе да Бог није саздател зла и да зато зло не представља ентитет.

Грех, гејна и смрт уопште не постоје код Бога, јер су они дејства а не суштине, – пише Исак. – Грех је плод слободне воље. Постојало је време када грех није постојао, и биће време када он неће постојати. Гејна је плод греха. У известном моменту она је задобила свој почетак, док јој је крај непознат. Смрт, међутим, представља пројаву милости Саздатеља. Она ће над природом владати само краће време, затим ће бити у потпуности укинута. Име сатане указује

Силазак у Ад, икона из манастира Св. Катарине на Синају, 12. век

на добровољно отпаднуће од истине, а не на његову природу.

На тај начин, грех и смрт ће, према Исаку, бити укинути од Бога, премда крај гејне остаје тајна која излази како изван граница људског разума, тако и изван граница докматског учења Цркве. Исак овде не развија учење о не-вечности гејне: то учење он ће изложити у беседама 39–41 из другог тома. Овде његову пажњу привлачи не толико сама гејна, колико оно друго стање преображеног космоса које ће наступити након укидања гејне.

Есхатолошко виђење Исака Сиријског пројето је оптимизmom. У том смислу оно је сродно есхатологији Апостола Павла, код кога налазимо учење о преображеном

стању твари, када ће „победа прокидрети смрт“, и Бог ће бити „све у свему“. Исак је уверен да ће то обећано стање несумњиво наступити, премда њему може претходити неки међупериод у време кога ће се грешници наћи у гејни. Нада на преображење твари на крају светске историје изазива код Исака благодарност Богу, чије милосрђе нема граница:

„Како је неизмерна доброта по којој Бог васпоставља природу нас грешника! Ко ће имати довољно снаге да Га прослави? Преступника заповести својих и хулитеља свога Он васпоставља... Грешник није у стању ни да замисли благодат свога васкрсења. Где је пакао који би могао да нас ражалости? Где је мучење које нас на много начина застрашује и побеђује радост Његове љубави? И шта је пакао пред благодаћу Његовог васкрсења, када ће нас подићи из ада, учинити да се ово пропадљиво обуче у не-пропадљиво и онога ко је

пао у ад уздићи у славу? Приђите, разборити, и задивите се! Ко ће се, имајући ум мудар и чудесан, достојно задивити милости Створитеља нашега? Постоји ли плата за грешнике, ако ће нас, уместо праведне плате, Он наградити васкрсењем и ако ће се тела која су погазила Његов закон, уместо у пропадљивост, обући у савршену славу непропадљивости? Та милост, која нас васкрсава након што смо погрешили, узвишиенија је од милости која нас је створила када нисмо ни постојали. Слава, Господе, безмерној благодати Твојој! Ево, Господе, таласи Твоје благодати приморали су ме да зађутим, и немам нити једне мисли осим да Ти изразим благодарност.“

— наставиће се —

Смрт није ослобађање душе од окова овоземаљске егзистенције, као ни непожељни, али неминовни космички закон. Она је проблем који Бог може и хоће да реши.

Вечни живот

Бојан Бошковић

За хришћанство је вера у вакрење мртвих израз не вере у Божију тријумфалистичку свемоћ, већ пре свега вере у то да је Бог – љубав.

Идеје о судбини људских бића након физичке смрти у различитим религијским, езотеричним и философским учењима нису независне од опште слике света. Питање посмртне судбине конкретних бића увек је у вези са тим шта је то што постоји одувек и заувек, шта је вечни основ од кога потиче све што постоји?

У историји идеја о бесмртности појавило се неколико карактеристичних становишта по овом питању. Свако од наведених становишта богато је различитим детаљима и варијацијама, али смо се у тексту усредсредили на заједничку суштину која се може назрети из обиља симболичких и апстрактних представа у различитим епохама и народима.

Материјалистичко становиште

Развојем природних наука и променом „слике света“ која га

је пратила, угрожене су традиционалне представе о судбини човека након смрти. Материјалистичка становишта, која су од давнина постојала, али у већини култура била маргинална појава, избијају у први план.

Материјалистичко становиште каже да је све што постоји у ствари материја, односно све што постоји сводиво је на материју. Тако је и човеково биће сводиво на његову телесност. Све остало је епифеномен материјалног људског организма.

Разумљиво је онда да је становиште материјалиста да је физичка смрт, односно престанак телесних функција конкретног бића, коначни прекид постојања тог конкретног бића. Ово важи подједнако и у истом смислу за човека и за нпр. скакавца.

То, међутим, не значи да не постоји ништа што је апсолутно. Управо је једна од уџбеничких „догми“ материјализма да „материја нити настаје, нити нестаје, него само може прела-

зити из једног облика у други“. Материја је, дакле, оно што је вечно, нека врста апсолута.

Између материјализма и атеизма је могуће ставити знак приближне једнакости. То значи да су материјалисти најчешће истовремено и атеисти, као и обратно. Али ипак између ова два погледа на свет није могуће ставити знак потпуне једнакости. Ово је за питање којим се овде бавимо значајно нагласити, будући да ни већина оних који верују у некакав живот после смрти то не изводи из вере у Бога, а такође и зато што у Старом Завету налазимо примере оних који и те како верују у Бога, а не верују у „живот после смрти“.

Материјалистичко становиште одаје утисак врло рационалног и емпиријски заснованог становишта. Међутим, тај утисак потиче од тога што је оно најусаглашеније са тренутно доминантном, модерном – „научном“ сликом света,

Други Христов долазак, Еуфразијева базилика, Пореч, 6. век (фото: Википедија)

коју деле подједнако и верујући и атеисти.

Подземни свет

Идеја о томе да се човекова егзистенција наставља у неком другом, подземном свету је идеја заједничка за већину „класичних“ политеистичких религија. Оне потичу из митски обликованог начина мишљења и у вези су са митолошким представама космоса.

За све њих је заједничко да један део човека који се назива „душа“, након телесне смрти наставља постојање у подземном свету. То постојање је, међутим, много горе од земаљског. Оно не пружа умрлом никакву утешу. Оно је заправо исто као смрт. У хеленској митологији душе у Хаду се не сећају свог земаљског живота, будући да на уласку у свет мртвих пију воду из реке Лете, што значи заборав.

Хеленско име подземног света Хад, идентично је имену бoga смрти. Ово нам може помоћи да протумачимо ово древно веровање. Врло је вероватно да су политеистички богови заправо персонификације одређених важних појава у свету који је окруживао древне људе који су космос представљали

на митски начин. У том случају бог Хад би био персонификација смрти. Сходно томе истоимени подземни свет би био такође смрт, али не представљена као личност, него као место, амбијент. Уколико је заиста тако, онда је цео говор о подземном свету мање или ви-

зма су више нека врста сенки са врло мало, или чак нимало везе са човеком који је живео на земљи.

Ипак, и таква представа о души разликује ова веровања од доследног материјализма. Сама идеја душе везана је за

дах, дисање као особину живог човека. Међутим, она нема неку важну метафизичку улогу. Целокупна људска егзистенција је предодређена за смрт, јер је та ква судбина смртника. Бесмртницима – боговима је судбина нешто боља, али су и они заправо подређени закону космичке нужности,

који је у оваквом схватању света једино што је апсолутно.

Повратак у првобитно јединство

Насупрот шире распрострањеном веровању да је егзистенција душе после смрти много лошија од овоземаљског живота, код неких народа изгледа да је постојало супротно веровање. Тако Херодот сведочи да Трачани имају чудне обичаје оплакивања рођења детета, а прослављања нечије смрти. По истом писцу, они своју неустрашивост у борби дугују уверењу да је живот који следи након физичке смрти боли од овоземаљског.

Изворна учења Трачана нам нису довољно позната, али је извесно да је постојао њихов утицај на тзв. орфичке култове у Грчкој. Сродне идеје налазимо и у једном значајном делу старогрчке философске традиције која потиче од Платона и наставља се све до неоплатонистичких система позне антике, па чак опстаје и у одређеним хришћанским и исламским круговима.

У најосновнијим пртама, ради се о идеји да су душе ентитети независни од тела и да постоје пре рађања у телу. Само рођење душе у телу је неки вид казне за душе које отпадају од вечног постојања у духовном свету, односно од јединства са духовним прапочелом космоса, првобитним Јединим (Енадом). Код Платона је сачувана чувена игра речи која изражава основну идеју таквог схватања: *ῶμα – σῆμα, ὅλο – ὅληνιца*, што треба да значи да је материјално пропадљиво тело тамница преегзистентне и бесмртне душе.

Након смрти тела, душа која је одслужила „казну“ враћа се у духовни свет у коме ужива у првобитном блаженству. Разлог због кога душа испашта у овоземаљском животу нису довољно познати. Неки аутори говоре о некаквој „презасићености“ која душе наводи на то да отпадну од првобитног јединства.

Блажени живот душа ослобођених од тела сликовито је представљан као живот у рајским пејзажима Јелисејских поља.

Сеоба душа

Нису сви који су веровали у преегзистенцију душа и о њиховој повезаности са телом и овог земаљског животом говорили као о казни, били оптимистич-

ни у веровању да је један живот довољан да се та казна „одслужи“. Питање је да ли је икад и постојала верзија овог учења која није повезана са учењем о себи душа – метемпсихози,

ом да душа не може живети без тела, који је постао убедљив, али зато је решење нађено у повезивању душе са сукцесијом различитих тела. То што овако схваћена душа нема и не може имати ништа са оном представом о души коју површни верник у реинкарнацију има, то му углавном не представља проблем.

Каква је заправо представа о души у религијама Индије? У будизму се постојање душе негира, а у хиндуизму се *आत्मा*, што би могао да буде неки пандан западном појму душе, изједначава са космичким прапочелом *Брахманом*. Зато је питање колико уопште има смисла говорити о реинкарнацији или себи душе у тим религијама. Ту се пре ради о некој врсти узрочно-последичне повезаности деловања у различитим сукцесивним егзистенцијама, што се назива „карма“.

Такође се поставља питање разлога обитавања духа у телу и овог земаљском животу. У индијској религији и философији постоје две традиције. Старија дуалистичка говори о вечном сапостојању духа и материје. Разлог повезаности ова два одвојена ентитета није довољно објашњен. Због тога новија монистичка школа мишљења негира постојање материје сведећи је на привид (*maya*).

Васкрсење мртвих

Учење о васкрсењу мртвих се јавља у оним религијама где је смрт схваћена као озбиљан проблем, који угрожава целокупно постојање. У дуалистичкој Заратустриној религији древне Персије учење о васкрсењу је коначна потврда победе доброг бога Ахура Мазде, над злим богом Ахриманом. У монотеистичкој религији древ-

Учење о реинкарнацији је изворно пессимистичко. То видимо и у савременим религијама Индије које баштине древну традицију која је постојала код Трачана, као и, врло вероватно, код Келта и других индоевропских народа. Схватање учења о реинкарнацији као нечег „оптимистичног“, нечег што решава проблем смрти, јавља се тек у 19. в. и то у одређеним синкретистичким езотеријским круговима Европе и Америке.

односно преутеловљењу – реинкарнацији. Врло је могуће да је када се говори о ослобођењу душа од материјалног света након смрти, без помињања реинкарнације, то зато што се аутор обраћа само припадницима одређене групе, који било због иницијације, било због неке духовне спознаје могу себе убројати у изабране којима је ослобођење након овог живота загарантовано.

Учење о реинкарнацији је изворно пессимистичко. То видимо и у савременим религијама Индије које баштине древну традицију која је постојала код Трачана, као и, врло вероватно, код Келта и других индоевропских народа. Схватање учења о реинкарнацији као нечег „оптимистичног“, нечег што решава проблем смрти, јавља се тек у 19. в. и то у одређеним синкретистичким езотеријским круговима Европе и Америке. Оно што савременим западњацима чини ову идеју прихватљивом је губитак поверја у традиционална (псевдо)хришћанска веровања и различите врсте „идеализма“. Материјализам је донео акси-

Поглед на свет	Шта после смрти?	Шта постоји заувек?
материјализам ≈ атеизам	смрт је крај постојања конкретног бића	материја – енергија
„класични“ политеизам	живот душе – „сенке“ у подземном свету (гори од „овоземаљског“)	космичка нужност ± богови
„некласични“ политеизам пантеизам*	вечни живот преегзистентне** душе (бољи од „овоземаљског“)	вечно јединство душа и космичког праначела
	реинкарнација	
монотеизам	васкрсење	Бог + све што је створио

* пантеизам – παν (грч. „све“) + Θεός (грч. „бог“) = учење по коме је све што постоји на неки начин део

„бога“ – све = једно = „бог“

** преегзистенција (душе) – пре (раније) + *existētia* (лат. „постојање“) = учење по коме душа постоји пре и независно од рођења у конкретном телу

ног Израиља, коју данас настављају хришћанство, јудаизам и ислам, оно има још важније место, иако је у Старом Завету ова идеја прилично стидљиво наговештена.

За разлику од дуалистичке концепције, која нема проблем са објашњењем порекла зла и смрти, постојање смрти створених бића је нешто што доводи у питање сâмо искуство Бога какво постоји у монотеизму. На први поглед се чини да уколико смрт постоји, онда је то зато што Бог или хоће да бића која ствара нестану, или је немоћан пред силама непостојања. Смрт, dakle, доводи у питање или Божију доброту, или Божију свемоћ.

У првим причама Старог Завета постоји заједничка намера да се укаже на то да је Бог о коме се говори неко ко не жели постојање смрти и других зала. Узрок им је у слободи људи, односно њиховом противљењу Богу. Дакле, Бог не жели смрт. Божија свемогућност је такође прилично јасно наглашена. Дакле, Бог није немоћан пред смрћу.

Смрт није нешто добро што ослобађа душу окова овоземаљске егзистенције, као у врровањима орфичара, гностика и у одређеном смислу будиста и хиндуиста. Она је у крајњој перспективи уништење Божије

творевине, крај постојања како конкретних бића, тако и света у целини. Такође, она није ни непожељни, али неминовни космички закон, као код материјалиста и класичних политеиста. Она је проблем, а не неминовност, проблем који Бог може и хоће да реши.

У хришћанству је то решење схваћено као поново успостављање Божије творевине на новој основи. Нови основ је јединство Бога и творевине у Христу. Кроз Христово отеловљење и делатност спасења је помирена Божија воља која постоји од престварања света – да све што постоји буде у јединству са Богом – са слободом творевине израженом кроз људски род. Христос као човек, као и они који су допринели томе да он постане човек – људи који су припадали старозаветној заједници вере у јединог Бога и верности месијанским обећањима, као и они који су верни ономе што се у Христу испунило – новозаветна Црква, изражавају слободу творевине за живот у јединству са Богом. Ово подразумева учествовање свих људи који су живели у различитим поколењима у Царству Божијем, односно васкрсење мртвих и њихово ново, вечно и бесмртно постојање.

Схватање смрти као проблема, а не неминовности, подра-

зумева то да Творац гледа на творевину управо из перспективе љубави. Љубав подразумева жељу да онај кога волимо постоји вечно. Она такође подразумева поштовање слободе онога кога волимо. За хришћанство је тако вера у васкрсење израз не на првом месту вере у Божију тријумфалистичку свемоћ, већ пре свега вере у то да је Бог – љубав (1 Јн. 4, 16).

Закључак

Од свих наведених идеја о судбини човека након смрти, једино учење о васкрсењу обједињује схватање смрти као нечег што је егзистенцијални проблем са могућношћу да тај проблем буде решен.

Даље, једино васкрсење подразумева да цео човек, а не само неки његов (а питање је колико је то уопште „његов“) део, може живети вечно. Оно је одговор на једно максималистичко схватање чињенице смрти и у вези је са холистичким схватањем човековог бића. Зато је и сâмо васкрсење решење које је максималистично и холистично.

Због свега тога, васкрсење мртвих је једино схватање вечној живота које се узда у Бога, у његову благодатну интервенцију, а не у антрополошке и ко- смолошке датости.

– Из православне ризнице тумачења Светог Писма –

Сукоб у Антиохији

(Гал. 2, 11–14)

(први део)

гр Предраг Драшкошић

У претходним прилозима јасно је показано да је јединство свих хришћана у заједницама, без обзира на различитост верских пракси, основни црквени програм Апостола Павла. Апостол позива на љубав као основни критеријум заједништва. Како онда разумети сукоб у Антиохији (Гал. 2, 11–14) где се чини да је Апостол Павле и те како има потребу да расправља о мишљењима (уп. Рим. 14, 1) и не жели да угађа ближњима (уп. Рим. 15, 1). Зар спор у Антиохији није показао његову недоследност? Зашто Апостоле Петра и Варнаву и неке од Јакова није сагледавао као „слабу“ браћу и примио их као такве, него им се оштро усротивио и осудио њихово понашање?

Да би се одговорило на ово питање неопходно је најпре осврнути се на контекст описа сукоба у Антиохији који се налази у Посланици Галатима. То је важно пошто се Апостолови апели за заједништво путем примања „слабе“ браће налазе у посланицама 1. Коринћанима и Римљанима. С друге стране, у посланицама Галатима и 2. Коринћанима Апостол се веома оштро сукобљава са својим противницима, тако да се с правом поставља питање његове доследности у овом погледу.

Посланица Галатима

Посланица Галатима је циркуларно писмо упућено црквеним заједницама Галатије које су се састојале претежно од хришћана из многобоштва (Гал. 4, 8–11). У овој посланици Павле интервенише јер се у његовим зајед-

ницама накнадно појавио један јудеохришћански мисионарски покрет који проповеда „друго Еванђеље“, доводи у питање његов апостолски ауторитет и истину Еванђеља (Гал. 2, 5.14). Из Павлове полемике није лако реконструисати идентитет његових противника и профил њиховог учења. Углавном, може се рећи да они у заједнице долазе споља (Гал. 1, 7; уп. 5, 10), захтевају обрезање (Гал. 5, 2; 6, 12; уп. 5, 12) и држање култног календара (Гал. 4, 10). Спорно је да ли они захтевају држање целокупне Торе или је то пак последица коју Павле сам изводи из њихове проповеди (Гал. 3, 2; 5, 4; 2, 16; 3, 21; 4, 2; уп. пак 5, 3; 6, 13). Они пребацују Павлу да он поучава лак пут до благодати (Гал. 1, 10), вероватно наглашавају његову инфиериорну позицију у односу на јерусалимске ауторитетете, укратко, сматрају да он заступа једну

дефицитарну форму хришћанске вере и праксе.

Павлови противници у Галатији вероватно су били јудеохришћани који су захтевали да се Црква кроз поштовање извесних дела Закона (обрезање, држање суботе, разликовање чистих и нечистих јела) укључи у Израиљ као изабрани народ Божији. Сматрали су да хришћани из незнабоштва само на тај начин могу учествовати у спасењу.

Сукоб у Антиохији (Гал. 2, 11–14)

Образлажући Галатима свој став (који Апостол резимира сажето у Гал. 2, 21: „Јер ако праведност кроз Закон бива, онда Христос узалуд умре“), он их подсећа да је већ имао спорове по том питању. Он наводи напете односе које од почетка има са јерусалимским ауторитетима (1, 17–19;

2, 6), компромис до кога се дошло када је реч о мисији међу незнабошцима (2, 7–10) и коначно отворени сукоб који је имао са антиохијским јудеохришћанима, Петром и Варнавом у Антиохији (2, 11–14). Описујући овај догађај Апостол Павле жели да предочи Галатима да је његов став по том питању био и остаје бескомпромисан: дела јудејског Закона нису услов за спасење у Христу!

Проблем односа јудејства и хришћанства појавио се веома рано (Дап. 10–11) али је кулминирао у Антиохији, граду у коме се налазила прва стабилна мешовита црквена заједница, коју су сачињавали хришћани из јудејства и из незнабоштва. У Антиохији су доловали разни хришћански харизматици, међу њима Варнава и Савле (Дап. 13, 1). Антиохија је место одакле је кренула прва организована хришћанска мисија у незнабошачки свет (Дап.

13, 2–4). Павле и Варнава враћају се са 1. мисионарског путовања назад у Антиохију: „И оданде отпловише у Антиохију, одакле беху предати благодати Божијој на дело које извршише. А када дођоше и сабраше Цркву, казаше све шта учини Бог с њима, и како отвори незнабошцима врата вере“ (Дап. 14, 26–27).

Међутим, млада антиохијска Црква била је у недоумици по питању свог сопственог идентитета: да ли незнабошци који су постали хришћани треба да поштују јудејски Закон или не? Да ли је хришћанска Црква један огранак јудејства или једна нова заједница која није обавезна јудејском Закону? Немир су уносили пре свега неки јерусалимски хришћани који су долазили у Антиохију и поучавали да без обрезања Мојсијевог нема спасења (Дап. 15, 1). Ове недоумице биле су повод

Свети Апостоли Петар и Павле, средњовековни мозаик

за сазивање Апостолског сабора који је донео одлуку да се, осим неколико основних прописа, хришћани из незнабоштва разрешују обавеза држања Торе (Дап. 15, 28–29). Могуће је да Апостол Павле, пишући о десници заједништва између њега, Јакова, Петра и Јована у Посланици Галатима алутира управо на овај сабор (Гал. 2, 7–10). Међутим, донету одлуку није било лако спровести у праксу.

Сукоб Варнаве и Павла пре 2. мисионарског путовања показује да су проблеми везани за мисију и статус незнабошца постојали и даље (Дап. 15, 35–41). Петар коме је било недвосмислено показано да Бог прима незнабошце (Дап. 10, 11–16) долазио је у Антиохију и учествовао у црквеном животу заједнице који је подразумевао заједничке обеде. Али, једном приликом, вероватно у Павловом

одсуству, дошли су неки јерусалимски хришћани („неки од Јакова“) који су се још увек држали јудејског обичаја да не једу заједно са незнабошцима. Петар им се тада придружио, одвојивши се од остале браће. Петровом примеру следовали су Варнава и остали јудеохришћани.

Заједница у Антиохији је била подељена: хришћани из незнабоштва и јудеохришћани обедују одвојено. Већу катастрофу Павле тешко да је могао да замисли. Стога је првом приликом када је срео Петра огорчено реаговао. Осудио је Петров поступак, сматрајући га кукавичким, као и дволичност Варнаве и осталих антиохијских јудеохришћана. По Павлу, овај њихов поступак је против истине Еванђеља! И он је то рекао јавно, пред свима. Ка-ко је могуће да они ко-

ји су напустили јудејске обичаје и живе у заједништву са браћом и сестрама из незнабоштва, тако олако пристану на захтеве јерусалимских јудеохришћана да се од њих одвоје? Како су се могли осећати том приликом браћа и сестре из незнабоштва? Зар није на тај начин пољујано све оно што им је Павле проповедао?

Пред нас искрсава веома љут Апостол Павле, спреман да расправи ову ствар до краја (уп. Рим. 14, 1). Читав догађај је изложио Галатима да би их подсетио на то колико стање међу њима личи на оно што се раније додило у Антиохији. Тиме антиципира свој став у Посланици Галатима. Питање је како се и зашто апостол бескомпромисне љубави (уп. 1. Кор. 13) тако оштро односи пре-ма неистомишљеницима.

— наставиће се —

– Како нас је видео и заволео Швајцарац Рајс (30. део) –

Вицеадмирал Гепрат и пуковник Ђорђевић обилазе српски војни логор у Бизерти (фото: wikipedia.org)

Адмирал из легенде

Антоније Ђурић

– Зашто су изнемогли српски војници Гепрата звали *српском мајком* –

Ушао је у њихова срца

Био је то први сусрет српских војника са адмиралом Гепратом, који ће ући у њихова срца и – легенду.

Од оног часа, кад је прва група српских војника ступила на афричко тле – били су под будним оком овог изузетног човека. Био је с њима и у тренуцима очајања, ишао од болнице до болнице, од једног до другог кревета, изговарајући топле речи утеше и исказујући наду да ће ускоро оздравити. Гледајући их изнурене, сломљене болом за својом поробљеном отаџбином, измучене неизвесношћу о судбини своје деце, адмирал Гепрат им је, једном приликом, улазећи у пространу болесничку бараку, узвинуо:

– Оздравите, синови Србије, цела вас Француска моли! Оздравите и крените на фронт, ваша деца

и ваше мајке вас чекају. Главу горе, будућност је ваша!

Један од ових српских несрећника, који се обрео на тлу Африке, био је и Милан Предић, касније управник Народног позоришта у Београду.

Само нека има – хлеба

Ево како је он описао неке моменте:

„Свуда на савезничким фронтовима и у позадини били су смањени оброци хлеба. Свега је било, и вина, и кафе, и чоколаде, али се брашно тешко дотурало бродовима. Кад смо дошли, поднесена нам је листа намирница учено и искусно склопљена. Толико и толико броја калорија, са толико масти, толико скроба. Један дан меса, други рибе. Наш официр за везу (то је управо био Предић – прим. А. Ђ.) одбацио је сву ту хе-

мију, сав тај замршени лекарски пропис. Хлеба, само хлеба! Могу наши без вина, без кафе, без дувана, али хлеба мора бити. Француска команда је прихватила нерадо, али – прихватила. Адмирал је тако желео. Кад Срби тако хоће...

...И тако су наши у Африци добијали пун килограм хлеба и онда кад је испод Доброг Поља смањен оброк на три четврти и мање. Ствар је дошла до ушију надлежних у Бордоу и изазвала узбуну. Дошло је строго наређење да се Србима да колико и осталима. Они су, још, у позадини... Али, ето, ту, у тој ствари, у којој би свак слегнуо раменима и извршио наређење, Гепрат је осетио да треба прећи преко правила. Речено је њему да Србин једе хлеб тако као да приступа неком обреду. Да га прекрсти пре него што засече. То је деловало. Он је видео како у логору, ослоњени о бараку, у

хладу, они полако секу хлеб, с поштедом, кришку по кришку, и то је оставило на њега утисак. Разумео је да се ту дешава нешто друго а не само да се храни човек. У то је проникну...

...Кад је јављено да се смањује оброк, лица су се отегла и глава искусно вртела. Не! Не ваља то! Нешто није у реду код савезника... Одозго, са Лазузаза – гледали су да товар хлеба није мањи... Једног дана је тога и било. Сумор је савладао и цео удешени живот је почeo да се ремети. Парадајз у баштицама под алојом и паприка под кактусима чинили су се непотребним. Са чиме ће се то јести! Ваљда адмирал неће дати, а ко може против адмирала! И адмирал није дао, и нико ништа није могао против адмирала, јер су у врху команде овако говорили: 'Ах, знате, Гепрат и његови Срби!'

Носили су га на рукама

...Одмах после трагичне кризе повратио се килограм хлеба у логор Срба, и само ту. Сад су опет сваког јутра мазге тешко запињали уз падину, шиљећи уши и крутећи ноге, тералац је шумно пущао бичем, а платно на арабама се бубрило као пун трбух. Људи су се опет горе скупљали око простирке раширене за следовање, тискали се, цупкали, певуцкали, расположени, и свако је у цепу на крају врпце опипнуо своју тотем-кебу. Велики колути хлеба, сјајне коре, жути као злато, расули су се опет логором и озарили сва лица..."

Звали су га „срpsка мајка“. Њега, човека са белом брадом, адмирала Гепрата, који је о срpsким војницима бринуо онако као брине отац.

А кад су, опорављени, ухрањени, очеличени, одлазили на Солунски фронт, он их је испраћао и за сваким бродом слao разарач да их одбране од непријатељских сумарена.

Тада је већ на својим грудима носио Карађорђеву звезду и Белог орла с мачевима.

Краљ који су волели

„Да цео један народ буде јуначан“, записао је Рајс, „треба да буде добро вођен, а да буде добро вођен, треба му добрих шефова. Да једна војска буде храбра, истрајна, чак и у несрећи, да се не боји жртвовања за спас своје земље, треба јој примера, а ове примере могу дати само шефови. Дакле, срpsки народ и војска, чак и у часовима кад је на крст разапета Србија крварила из свих својих жила, имали су срећу да имају такве шефове и такве примере.“

...Петар I, кад је плануо рат, био је већ предао регентство своме сину Александру. Био је стар и био је мудрац који је сматрао да су, кад се пређу извесне године, његова плећа постала сувише слаба да издрже без повијања одговорност за добро управљање земљом. Он није, дакле, директно узимао учешћа у вођењу рата. Он се држао по страни, добровољно, сам. Ипак, његова крупна фигура лебдећа је, од почетка, над овим ратом и, као у вилинским причама, у критичним часовима он је био у среду својих јунака. Ко ће икада достојно моћи да опева старог краља укоченог од реуматизма, који у среде зиме силази у ровове својих војника да победи или да погине с њима...

...Петар I, генерал Топола, како су га звали, живео је сам у Тополи, затим близу Хелкиса и, најзад, у Солуну. У Солуну, где је пустио браду у знак жалости за отаџбином, излазио је само ујутро..."

Рајс је забележио сусрет са краљем Петром 11. јуна 1917. године у Солуну.

„Он ме је пријатељски примио у својој соби голих зидова, без иједне слике. Постарио је. Лице је врло мршаво под брадом... Иде тешко са два штапа. Још слабије чује. Говори ми о Женеви и о својим успоменама које га за њу везују. Рекао ми је да би волео да Србија и Срби буду као Швајцарска и Швајцарци. „Како је ваша земља дисциплинована“, рекао ми је краљ. И додао: „Никад се не види да се полиција меша у манифестације. Једна поворка пролази улицом и грађани се намештају у ред на тротоару. Није потребно да се мобилише полиција...“

Рајс је забележио и ову јадиковку старог краља:

„Јадна Србија! Колико ће јој још остати становника после овог рата?! Србија ће се подићи, разуме се, али неће више бити њених старих, оних од добре шумадијске расе! У Америци има резерва, али има ли их више од 100 хиљада и то са Хрватима и Далматинцима...“

Тако је беседио краљ кога су истински, без резерве, волели.

Кад се свршио рад, адмирал Гепрат је похитао у Србију, у Београд, да види своје Србе, своје див-јунаке. Кад год је долазио, а то је често било – носили су га на раменима. На сваком кораку указивали су му поштова-

ње и на његову љубав узвраћали стострукоч.

Једна улица у Београду носи његово име: Улица адмирала Гепрата.

Срби, одиста, никоме не остају дужни: на добро добрим узвраћају.

– настаниће се –

Краљ Петар I на француском разарачу, након преласка преко Албаније (фото: wikipedia.org)

Однос према људима, објектима, идејама
и ситуацијама представља став

Ставови као призма посматрања људи и појава

Саша Велимир

За објашњење човековог сложеног понашања појам који обухвата интелектуалну, емоционалну и конативну (вольну) компоненту, јесте појам става.

Тенденција сваког човека је да разуме своје понашање и понашање других. Трагамо за објашњењем поступака, и покушавамо да предвидимо туђе и своје реакције. Наш целокупни живот је обојен друштвеном интеракцијом. Како прошло, тако и будуће и садашње понашање детерминисано је односима са другима. Велики део тих интеракција су навике, међутим када би дошло до неочекиваних промена, наша тежња би била да их осмислимо или се преоријентишејмо у складу са њима.

Психички живот човека још од Платона делио се на три области: интелектуалну, емоционалну и конативну (вольну). Од Кантове разраде ових појмова, налазимо их редовно присутне у приказима психичког живота људи. За тумачење људског понашања као веома комплексног, током историје често се издвајала једна од ових функција као доминантна. Међутим, од XVI-II века истиче се рационалистички модел личности, стога превагу дефинитивно односи интелектуална компонента. За објашњење човековог сложеног понашања појам који обухвата све три наведене компоненте, јесте појам става. Његов значај за ову тему представља и способност указивања на релативну доследност људског понашања.

Појам става данас је у широкој употреби. Још је 1968. године Макгвајер (McGuire) истакао да су неки теоретичари још од двадесетих година XX века сматрали ставове централним пољем социјалне пси-

хологије. И показало се да интерес за овом облашћу није опао, а у прилог томе говори и бројна литература која из године у годину расте о неком аспекту из ове области. Поред радова стручњака углавном из

ставова према одређеним објектима можемо предвидети понашање људи. Стога су посебно погодни за објашњавање и предвиђање понашања људи у вези са друштвено важним појавама и питањима.

Одређење појма става

Као и код других значајних појмова, тако и код овог појма има више различитих дефиниција, заправо сваки аутор има неку властиту дефиницију става. А једна од њих би гласила: „Став је релативно трајна ментална диспозија стечена социјализацијом. Могли бисмо рећи да је тенденција да се мисли, осећа и поступа на одређен начин у односу са људима, или у односу на неки проблем.“

Став представља однос према нечemu – људима, објектима, идејама, ситуацијама и њиме у ствари исказујемо своје вредновање позитивно или негативно. Стечен је индивидуалним искуством. Став је формирана и релативно трајна компонента понашања и као такав представља једину диспозицију личности која је научена, односно стечена. Она се учи и стиче на основу искуства, карактеристика личности васпитања, окружења и још много других фактора.

Формирање ставова зависи од великог броја различитих фактора. Сви фактори који утичу на развој личности и социјализацију појединача значајни су такође и за формирање ставова. А те факторе можемо поделити на три групе: припадност

Ставови су значајни зато што омогућавају на неки начин предвиђања, заправо на основу познавања ставова према одређеним објектима можемо предвидети понашање људи. Стога су посебно погодни за објашњавање и предвиђање понашања људи у вези са друштвено важним појавама и питањима. А агенције за испитивање јавног мњења постају готово читаве индустрије, јер у оквиру либералног тржишта све више налазе своју примену.

друштвених дисциплина, изузетну примену нашао је и у објашњавању разних друштвених збивања: од политичке определености, односа према разним друштвеним појавама, променама у породичним односима, производима на тржишту, итд. А агенције за испитивање јавног мњења постају готово читаве индустрије, јер у оквиру либералног тржишта све више налазе своју примену. Данас се све чешће испитују ставови грађана о разним друштвеним појавама. Његова примена није у употреби само за теоријске ставове већ је и практичног карактера. Ставови су значајни зато што омогућавају на неки начин предвиђања, заправо на основу познавања

различитим групама, фактори везани за личност појединца и различити специфични фактори. Заправо највећи утицај има група којој појединач припада, лично искуство и информисаност о појавама или људима према коме се формира став. Друштвена заједница и култура свој утицај остварују на посредан начин, преко породице и школе. У породици се усваја велики број ставова усмерењем, васпитањем али и угледањем на родитеље. А школа и вршњачке групе као значајни агенси социјализације су веома битни у формирању специфичних ставова. Све референтне групе имају велики утицај на формирање ставова, где спадају и нација и класна припадност... Лично искуство, мотиви и црте личности су такође у игри. Заправо, „фактори личности који имају значајну улогу у формирању ставова су: потребе, мотиви, интереси, актуелна мотивацija. Кажемо да став има инструменталну вредност за задовољење наших потреба и остварење наших циљева. На формирање ставова утичу и неке карактеристике личности: несигурност, анксиозност, ауторативност“. Утиче и информисаност, знања која поседујемо утичу на то шта ће нам бити прихватљиво, а шта не.

Оно што је битно знати је то да се ставови мењају, неки лакше неки теже. Сви фактори који утичу на формирање, такође утичу и на промену става. Заправо, када долазимо до нових сазнања, до несклада (или тзв. когнитивне дисонанце) између већ формираних убеђења и нових сазнања која смо стекли, аутоматски се преиспитујемо. Они се мењају и услед промене средине, заправо социјално окружење је толико снажан фактор да може потпуно променити ставове и погледе на свет.

Карактеристике ставова

Ставови су сложене категорије, а неке од њихових карактеристика су: диспозициони карактер, стеченошт, њихово деловање на понашање, као и доследност понашања, и њихова комплексност. Они представљају, као што је већ наведено, јединство

Ставови су дубоко укорењени у нама, и од њих нам зависе многе ствари у животу, па чак и доживљај личне среће. Они нам креирају живот и њихове последице утичу на наше свакодневно функционисање. Они су призма кроз коју посматрамо све људе и појаве, стога морамо их освестити и кориговати уколико нису конструктивни и благонаклони како према другима, тако и према самима себи.

три компоненте: когнитивне, емоционалне и конативне. Когнитивна представља схватања, знања и уверења о објектима према којима постоји став (нпр. став према неком народу или васпитању претпоставља одређено знање и судове). Значајно је имати у виду да то може бити веома уско знање или пак цео систем знања. Когнитивна компонента поред знања укључује и вредносне судове о датом објекту, заправо вредновање је неминовно (нешто је добро или не, доприноси или штети...). Емоционална компонента нам говори о томе да ставови укључују и осећања у вези са објектом (свиђа нам се или не, пријатан је или не, волимо га или не волимо). Као и когнитивна компонента тако и емоционална може бити више или мање сложена. А могућ је читав низ емоција: саосећање, дивљење, поштовање... И конативна компонента става састоји се од тенденције и спремности да се учини нешто у односу на објекат према коме имамо став. Представља динамично дејство става, одређену акцију у вези са одређеним објектом (нпр. позитиван став према некој нацији доноси прихватање њених припадника, док негативан избегавање). И ова компонента може бити сложена, док тенденција ка акцији у вези са неким објектом може да се манифестије читавим низом активности. Све три компоненте става могу бити мање или више екстремне, такође мање или више позитивне или негативне, емоције интензивније или умереније, а исто важи и за активности.

Свако изношење мишљења не представља став. Заправо, они се износе кроз мишљења и уверења и представљају много ширу категорију. „Став је у ствари скуп уверења и мишљења на основу којих се понашамо, разговарамо, односимо према другима људима. Само

изнесено мишљење или уверење је променљиво и на њега се лакше може утицати.“

Утицаји ставова

Ставови делују на пажњу и опажање особе, такође и на памћење, учење и мишљење, утичу на емоције и на понашање. Познато је да људи користе бројне механизме одбране да би сачували своје старе ставове. А од истих, који су дубоко укорењени у нама, зависе многе ствари у животу, па чак и доживљај личне среће. Они нам креирају живот и њихове последице утичу на наше свакодневно функционисање. Они су призма кроз коју посматрамо све људе и појаве, стога морамо их освестити и кориговати уколико нису конструктивни и благонаклони како према другима, тако и према самима себи.

По саветима стручњака, требало би да зрела особа кроз своју свакодневицу у социјалном окружењу корача флексибилно. Неопходно је присуство поштовања туђег става и мишљења, подједнако као и свог. А на крају бисмо могли да закључимо да су флексибилност и отвореност иначе у животу врло пожељна средства, корисне особине, јер нам омогућавају да боље сагледамо реалност и одвојимо се од своје тачке гледишта, ускладимо реакције са стварношћу која нас окружује и боље функционишимо у савременом животу.

Еп. Атанасије (Јевтић)

Патрологија. Књ. 1, Црквени оци и писци прва три века историје Цркве

Београд : Православни богословски факултет, Универзитет, Институт за теолошка истраживања ; Требиње : Епархија захумско-херцеговачка ; Лос Анђелес : Епархија западноамеричка, 2015

619 стр. : илустр. ; 24 см

ISBN 978-86-7405-159-7

Држећи у рукама свеже одштампану књигу у штампарији „Интерклима графика“ у Врњачкој Бањи, *Патрологија – Црквени оци и писци прва три века историје Цркве*, Епископа Атанасија, прелиставајући је са задовољством и читајући, спонтано нам долазе у ум еванђелске речи: „Други су се трудали, а ми смо у труд њихов ушли“ (Јн. 4, 38).

Овој књизи-уџбенику Епископа Атанасија ум. Херцеговачког, професора Богословског факултета, која представља плод његовог труда, љубави и целоживотног саживљавања и друговања са Светим Оцима Цркве Христове, Епископ Максим Западноамерички написао је предговор, који целовито преносимо на крају овог кратког приказа.

После предвора следи увод, на чијем почетку аутор истиче речи Светог Апостола Павла, које су биле његово руководно начело у писању *Патрологије*: „Спомињите старешине своје, који вам проповедаше Реч Божију; гледајући на свршетак њихова живљења, угледајте се на веру њихову. Исус Христос исти је јуче и данас и довека“ (Јевр.13, 7–8).

У уводу аутор скреће пажњу да је патрологија (*оцесловије*) наше памћење и спомињање Светих Отаца, који су „наши учитељи и вођи, који нас Духом Светим уводе у Еванђеље Христово“, а Христос је то сâмо Вечно Еванђеље (Отк. 14, 6), и подсећа нас да патрологија није само „историја хришћанске литературе“ и „преглед црквене књижевности“, него је пре „животословесни наставак Делâ Апостолских“. После кратког, језгроговитог увода, који се завршава речима тројице неоспорних савремених теолога: о. Георгија Флоровског, Светог Владике Николаја Жичког и Преподобног Оца Јустина Белијског, почињу да се ниже 11 поглавља:

1) Апостолски Ученици; 2) Апологети; 3) Велики писци богослови; 4) Александријска школа; 5) Писци Мале Азије, Сирије и Близског Истока; 6) Римски Епископи; 7) Карthagински писци; 8) Латински Апологети; 9) Свети Оци и писци Истока (на преласку из 3. у 4. век); 10) Апокрифи и псевдоепиграфи; 11) Јеретички писци.

Новина и вредност овог уџбеника патрологије састоји се и у томе што он, поред описа живота, списа и богословља црквених отаца и писаца, представља и богату патролошку читанку, јер садржи велики број светоотачких текстова преведених са изворника.

На крају књиге пажљиво је пописана библиографија (књигословље), у ствари избор, и приложен је детаљан каталог – индекс именâ и важнијих појмова (именослов).

Владика Атанасије, који неуморно дела и нештедимице деценијама сеје еванђелско семе међу нама и широм васељене, не престаје да пред нас износи и на дар у прегрштима пружа бисерје, злато и драго камење из ризница светоотачке богословске мудрости. Као мистагог светоотачког богословља, он нас путеводи и посвећује у мисао и искуство, живот и доживљај црквених отаца и писаца, учени нас да „заједно са свима Светима“, у саборном организму Цркве, хитамо циљ

свега створеног: јединству свих и свега у Христу, Који нас Духом Светим усиновљује Оцу Своме.

Ова, дуго и са нестрпљењем очекивана, *Патрологија* појавила се, ево, за Светло Васкрсење Христово, лета Господњег 2015, да буде пригрљена, као и чувена „плава патрологија“, друга књига, када се својевремено појавила, најпре од стране студената Богословског факултета и ученика наших богословија, а затим и од све пуноће наше помесне саборне Цркве.

Сарадујући се са аутором, жељимо да га божанска благодат крепи на много година, да њиме руковођени идемо напред, следујући Светим Оцима Цркве, надањивани миомирисом богословља ових „цветова рајских“.

Д. Ристић, *Богословија у Призрену*

Прослов

Када се негде јуна месеца 1984. године, појавио уџбеник патрологије *Патрологија: Источни Оци 4. и 5. века – од Ницеје до Халкидона*, као *свеска друга* (у издању Православног богословског факултета), тадашњег професора јеромонаха др Атанасија Јевтића, у српској теолошкој средини се десио један важан теолошки заокрет. Књига је била први озбиљни, притом потпуно оригинални, патролошки преглед кључног периода историје светоотачке мисли и парадигма једног теолошког универзитетског уџбеника, у коме је *штеди* своју мисао артикулисао подједнако кристално јасним језиком као и *историчар*. Аутор ове књиге је уздигао студије патристике на ниво озбиљне академске дисциплине, при том показујући да је светоотачко богословље плод како еклисијалног и аскетско-мистичког искуства, тако и философског рвања са проблемима људског духа.

Пред нама је сада *свеска* или *књига 1*, и у њој су изнети *Црквени Оци и писци прва три века*: њихов живот, учење, богословље

и изворни текстови. Ради се о једној патролошкој *чиштанки*, која истовремено садржи историјске, хагиографске, литургијске, саборско-канонске и друге изворе и увиде у живот ране Цркве. У књизи пред нама српски читалац је добио преведена, и кратким уводима и објашњењима приказана, дела прве генерације хришћанских црквених писаца, од којих су неки били непосредни Ученици Апостолâ Христових.

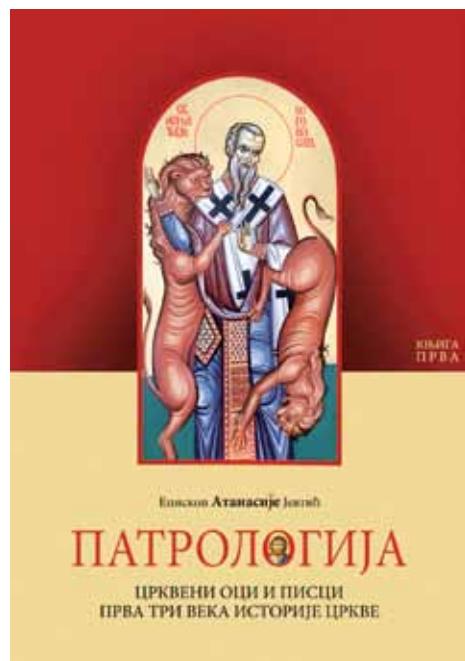
Ова *Патрологија* пружа нам увид у ранохришћанске текстове који су, наставши у борби за истину Цркве, произвели неке од основних начела Христолошког и Тријадолошког учења, најважнија исповедања вере и теолошке „тотосе“ који су, настављајући се на Дела Апостолска, остали полазишна тачка хришћанског богословства у свим следећим нараштајима. Од Дидахи, Посланице Варнавине и Посланице Диогнету, преко Климента Епископа Рима, Игњатија Антиохијског, Поликарпа Смирнског и др., аутор нас води до таквих великих аутора какви су Иполит Римски и многи Аполонети (Јустин, Аристид, Атинагора, Мелитон Сардски, Теофило Антиохијски и др.), врхунећи у велиkim богословским писцима какви су Иринеј Лионски, Тертулијан, Ориген и други. С обзиром да су поменути писци богословствовали поглавито у одговору на изазов јереси, то су овде изложени и јеретички писци.

Широка ерудиција аутора и знање примарних и секундарних извора, у спрези са дистинктивном богословском визијом, чине да књига буде складно обједињена, и то се види на свакој њеној страници. Спој историјске теологије са систематским богословљем, као и брига за јединство предања и историјског истраживања, ставља аутора раме уз раме са о. Георгијем Флоровским и Панајотисом Христуом (попут њих, Владика Атанасије је примарне изворе студирао пре консултовања учених студија). Богословски изрази који установљују

предницејско Православље нису од аутора узети као систем идеја или вредности, како их разумева историјска теологија, него као увођење у спасоносну Истину која је за Оце увек била онтолошког карактера. Управо је неувенива свежина и трајност Отаца подстакла ауторово доживотно интересовање за патристику. Иако је са другом књигом своје *Патрологије* (1984) Атанасије достигао свој „асте“ као патристички научник (који није избегавао полемичко одмештавање), његов мото је увек био сажет у речима „*docendo discimus*“ (учимо док друге научавамо). Ваља поменути да су факултетска предавања јеромонаха Атанасија укључивала подробне осврте на допринос не само Источних него и Латинских и Сиријских Отаца. Главни историјски успех Отаца он је видео у свецелом „крштењу“ ума и бића, што је водило оцрквењу и „спољашње“ философије.

У међувремену, Епископ Атанасије је написао низ патролошких студија, чланака и књига о Светим Оцима, а превео је и објавио дела многих Отаца Цркве (видети његову *библиографију*: <http://atanasije.org/index.php/athanasius/bibliography>). Колико знамо, у припреми је дорада и допуна друге књиге *Патрологије*, а на путу су и књига 3 (Оци Истока од Халкидона до Св. Фотија) и књига 4 (Латински Оци од 4. до 11. века).

У другој свесци *Патрологије* аутор је обећао један опширенји богословско-историјски увод у саму светоотаџку мисао, као и појаву *йрвој дела*. У овој књизи обрадовао нас је тим уводом. У међувремену, пак, Захумско-херцеговачки Владика је, својим патролошким радом, понудио такав богат опус да је, без икакве сумње, одужио дуг читаве једне генерације. Књига *Дела Апостолских Ученика* (Врњачки-Требиње 1999¹, 2002², 2005³), са преводом ранохришћанских Отаца, непосредних Апостолских

ученика, надоместила је одсуство књиге 1 *Патрологије*. Свим истраживачима раног Хришћанства, а понајвише студентима теологије, Атанасије Јевтић нуди свежи приступ, обогаћен историјским подацима и теолошким тумачењима. Захватајући са самих патристичких извора, Атанасије патролог приповеда повест велике историографске комплексности, у којој философија, богословље и духовност представљају једну стварност, која се, у његовом модерном ерминевтичком захвату, може слободно окарактерисати као „неопатристичка синтеза“.

Ова ретко богата патролошка читанка и компендијум, чврсто верујемо, допринеће новом духовно-интелектуалном споју српског богословља са светоотаџком словесношћу, јер је њихов дисkontинуитет и раздвојеност у једној фази наше историје представља главни узрок духовних неуспеха и кризе.

Православни богословски факултет Универзитета у Београду поносан је на свог професора емеритуса, а Катедра за Патрологију понаособ, свагда бивајући свесна да своје истакнуто место међу другим катедрама дuguје његовом доприносу.

Епископ јаданоамерички Максим

Ђорђо Агамбен

Диспозитив и други есеји

Превела са италијанског
Марија Радовановић

Нови Сад : Адреса, 2012

85 стр. ; 17 см

ISBN 978-86-86761-75-0

Ђорђо Агамбен је најзначајнији живи италијански филозоф. Оцена није претерана уколико се има у виду огроман утицај његовог дела на савремену мисао у најразличитијим интелектуалним дисциплинама. Биополитика као домен филозофског истраживања јесте област у којој се Агамбен може назвати родоначелником (уз претечу Фукоа), док је радикална политичка теорија изнесена са становишта онтологије, кроз деконструкцију значења традиционалних појмова, његов специфични метод.

Агамбен је рођен у Риму 1942. године и завршио је студије права и филозофије са докторском тезом о политичкој мисли Симон Вејл, а као постдокторанд, учествовао је на Хајдегеровим семинарима о Хераклиту и Хегелу. Био је пријатељ и сарадник стваралаца који су обележили наше време. Дружио се и радио са Деријом, Лијотаром, Жан Ликом Ненсијем, Тонијем Негријем, Пазолинијем (чак је играо Апостола Филипа у славном Пазолинијевом филму „Јеванђеље по Матеју“) итд.

Књига коју препоручујемо вашој пажњи је збирка четири есеја; написаних лепим језиком који својом једноставношћу не симплификује феномене, већ јасно излаже њихову сложену мрежу, али без опскурантизма.

Први есеј „Пријатељ“ Агамбен започиње констатацијом да је пријатељство тако тесно повезано са самом дефиницијом филозофије, да она пријатеља – *philos* – укључује у сам свој назив. Ипак амбиваленцију везе најбоље илуструје мото приписиван Аристотелу, а који пријатељство негира истим чином којим га призыва: „*O philoi, oudeis philos*“ – „О пријатељи, нема пријатеља“. Нелагоди филозофа до-принео је и посебан семантички статус термина „пријатељ“. То је непредиктивни термин који се не односи на неку конзистентну класу објеката. Такав положај термин „пријатељ“ дели са псовкома које „саговорника“ не сврставају у неку посебну категорију (нпр. категорију измета итд.), већ функционишу као (погрдна) лична именица. Специфични семантички статус „пријатељ“ дели и са филозофским терминима који немају објективну денотацију него једноставно значе постојање. Препознати некога као пријатеља не значи препознати га као „нешто“. Због тога је слика Ђованија Серодине која представља сусрет Петра и Павла на путу мучеништва, где су они толико близу да им се чела скоро сударају па уопште не могу да се гледају, за Агамбена савршена алгорија пријатељства, од ког није могуће начинити представу ни појам. У завршници есеја Агамбен минуциозном анализом Аристотеловог трактата о пријатељству показује: Да је осећање постојања увек већ подељено а пријатељство именује ту подељеност. Да је оно што таква подела дели сам живот. „Како је та изворна политичка синестезија током времена постала данашња истрошена демократија“, Агамбен нас опомиње да промислимо.

Следећи есеј насловљен је као „Црква и Царство“ и реч *царство* у наслову односи се на Царство Божије. У питању је текст који је Агамбен прочитao

у Катедрали Нотр Дам и већ из наслова је јасно да се текст бави есхатолошком природом Цркве. Он своје обраћање „Божијој Цркви с изгнанством у Паризу“ започиње управо подсећањем на израз из Климентове *Посланице Коринћанима* који прецизно дефинише статус месијанске заједнице у свету, а то је израз: (Црква) „која обитава – *paroikousa*“ (у српској варијанти: *парохија*). Ова реч „означава пријевремено станиште изгнаника у супротности са пуноправним пребивалиштем грађанина, што се на грчком каже *katoikein*“. У питању је технички термин који описује Цркву као начин постојања хришћана а за Агамбена Црква и Месија су исто. Прва Петрова посланица одређује време Цркве као *o hronos tes paroikias* – „време странствовања“ (1. Пт. 1, 17) које нема везе са хронолошким трајањем. Због тога је теорија о наводном кашњењу парусије које је рану Цркву навело да се институционално организује, за Агамбена бласфемија. То би значило да је Црква престала да странствује у секуларном трајању и да је почела да у њему пуноправно станује попут било које друге институције. Искуство месијanskог времена једносуштно је

са Црквом. У њему је немогуће настанити се за стално. „Дан Господњи долази (*erhetai* у садашњем времену) као лопов у ноћи.“ Сам Месија је о *erhomenos*, Онај који не престаје да долази, по изразу В. Бењамина: „Сваки дан, сваки час су мала врата кроз која улази месија.“ Месијанско време није апокалиптичко време, није крај времена него време краја. То је време скупљено попут животиње пред скок (о *kairos synestalmenos esti* – 1. Кор. 7, 29). Оно се живи као опозив сваког секуларног звања који није уништење него деактивација (*katargein*). Дилема између есхатолошког радикализма или компромиса са светом показује се лажном, јер есхатолошко месијанско време увек је „садашње време“ – о *nun kairos*. По Агамбену: „Нема Цркве осим у том времену и кроз то време.“ У таквој перспективи историја се показује као поље тензија између две супротстављене сile: Једна је она која задржава (*to catehon*) и непрестано одлаже крај дуж линеарног времена а друга „стално прекида и испуњава време“. Прва је закон или држава окренута економији и бескрајној владавини светом а друга је „Месија или Црква“ чија је економија спасења конститутивно већ завршена. Данас када светске владе непрестано објављују кризе, пародирајући страшни суд апокалиптике, час је да Црква искористи историјску прилику постајући поново месијанска *paroikia*. У противном ризикује да пропадне са свим земаљским владама и институцијама.

Тему трећег есеја у овој књизи под насловом „Шта је наредба“ аутор одређује као резиме истраживања које се тиче археологије наредбе. Међутим, суочавамо се са таутологијом: Археологија је истраживање порекла, али термин *arhe* има двоструко значење; означава како почетак тако и наредбу. Глагол *arho* зна-

чи почети или и наређивати, па се поглавар у Атини назива архонт. Књига Постања у грчком преводу Седамдесеторице почиње речима „*en arhe* – у почетку створи Бог небо и земљу“ и то императивом „нека буде“ тако да би и Јованово „у почетку – *en arhe* – беше Реч могло да се чита као: У форми наредбе беше Логос. Наиме, Бог није само створио свет, већ стално њиме влада. У нашој је култури порекло увек већ и наредба која не нестаје у оном што следи већ га трајно одређује. Шта је наредба с тачке гледишта језика? Пита се Агамбен и материјал за одговор на то проналази у Аристотеловом спису о тумачењу. „Није сваки говор“, пише Аристотел, „апофантичан, него само онај у којем је могуће рећи истину или неистину.“ То је говор у индикативу кадар да испољи – арфайпо постојање или непостојање ствари. Док је неапофантички говор императив равнодушан према „истини“ (молитва, наредба, итд.). Агамбен закључује да таква подела у језику указује на две онтологије. Прва управља подручјем филозофије и науке а друга подручјем права, религије и магије. У историји западне културе оне се преплићу. Филозофи наредбу повезују са вољом или по Ничеу није наредба воља, него обрнуто „хтети значи наређивати“. Појам воље изостаје из класичне мисли. Јавља се тек са стоицизмом, да би достигао пун развој у хришћанској теологији и развија се почевши од једног другог појма а то је појам моћи, *dynamis*. Скандал Божије свемоћи схоластичари превазилазе поделом моћи на: „*potentia absolute*“ што је моћ по себи, по којој у апстрактном смислу: Бог може да учини све, и „*potentia ordinata*“ по којој: Бог „не може“ да учини више од онога што је одлучио да учини. Ниче је у праву. Хтети заиста значи наређивати, а оно чему се наређује је моћ. Зато и човек „може и мора да

хоће, да постави баријеру пред тамним амбисом своје моћи“.

У последњем тексту „Шта је диспозитив“ Агамбен испитује генеалогију овог кључног техничког термина у Фукоовој мисли а потом нам даје увид у оригиналне резултате сопственог истраживања. Фуко до диспозитива долази преко сродног израза „позитив“, позајмивши га од свог учитеља Иполита (а он га је преузео из Хегелових дела *Дух хришћанства и његова судбина и Позитивност хришћанске вере*). Диспозитив, то је мрежа која се успоставља између различитих елемената моћи и знања која одређује сам менталитет људи. Она је хеторогени скуп умрежених дискурса, институција... свега изреченог и неизреченог. Агамбен ту додаје писање, пољопривреду, цигарете, компјутере, мобилне телефоне, и како каже „зашто не сам језик“ у који је пре много година неки примат дозволио да буде ухваћен, не увиђајући последице. По Агамбену имамо две класе: жива бића и диспозитиве. А из њиховог блиског контакта произлази трећа класа: субјекти. Прича има почетак у тријадолошким споровима. Тертулијан, Иполит, Иринеј и други рани оци прибегли су термину *oikonomia* да би на примеру Божијег ангажмана у историји објаснили његову тројичност. Потом термин *oikonomia* постаје синоним за Христов домострој. Да би се коначно зацртала стабилна разлика између теолошког говора: о Богу по себи, и икономијског говора: о Божијем деловању у свету. Тако на основу *oikonomia*-е настаје расцеп између бивствовања и деловања у западној култури. Почек од Климента Александријског концепт икономије се спаја с појмом промисла и добија значење спасоносне владавине светом и историјом, а латински превод овог грчког термина је „*dispositio*“. Диспозитив је чиста делатност владања без икаквог основа у бићу која увек ➤

производи неки субјект. У садашњем капитализму, диспозитиви су десубјективизација чији је ефекат субјект „у форми ларве“ и „утваре“. Помрачење политике и тријумф економије која има за циљ једино бесконачну репродукцију, резултирале су тешком пародијом теолошке икономије. Томе се можемо супротставити неком врстом позитивне профанације, тј. изузимањем предмета наших живота из псевудосакралне употребе и њиховим повратком на стање „обичних“ ствари.

Шта на крају ми који данас чинимо Цркву можемо да научимо из ова четири есеја Ђорђа Агамбена?

1. То да пријатељ није неко ко просто прија, него: Пријатност постојања већ „подељена“ у својим ипостасима, или речено теолошким жаргоном: Да је биће заједница.

2. Да заједнику Христових пријатеља (Јн. 15, 14–15) чине странци у свету – *paroikia*, и да ова странствујућа заједница нипошто не сме да се скучи – *katoikein* – у секуларном времену. Ово је критеријум јесмо ли Црква или тек црква.

3. Да ако смо Црква онда нема потребе да се такмичимо са осталим институцијама света, описујући истину ствари „боље“ од њих. Не, боље је да наш говор мање описује а више призыва и да као дискурс антимоћи; кенотички нарежује сопствено моћи.

4. Да Црква, уколико (п) остане Црква, може да буде „покрет отпора“ савременим стратегијама ропства, позитивни диспозитив чији је ефекат: Субјект слободе.

Јерођакон Александар Суботић

Изложба Милице Јовановић Марковић Златовез – вечити изазов

Етнографски музеј у Београду,

Манакова кућа

16. април – 5. мај. 2015. године

Са византијског двора на двор првих Немањића дошао је златовез. То је уметнички занат који је најпре красио владарске одоре, а потом се проширио и на црквени текстил. На двору српске краљице Јелене Анжујске отворена је школа за девојке – које су се од женских вештина најпре училе везу. Потом су оне то своје знање, удајом, шириле у својој породици с колена на колено. Златовезом су се – као врстом рукодељи, бавила и монашка лица, попут јеромонаха Христофора Жефаровића. Векови црквене уметничке културе нашег народа оставили су за собом осим писаних помена и известан број

веома вредних примерака ових радова. Они данас представљају репрезентативне комаде, који су често инспирација и новим ствараоцима ових дела. Златовез је чест и као мотив, осим на богослужбеним одједдама, и у модној индустрији одевних предмета.

Дана 16. априла ове године, у Манаковој кући, отворена је изложба „Златовез – вечити изазов“, Милице Јовановић Марковић, везиље и историчара уметности из Београда. Она је, осим других радионица, у више наврата била предавач и организатор радионица ручног – који

се разликује од машинског и компјутерског – црквеног и другог веза за омладину и одрасле. Тако је била водитељ и презентатор златовеза на Академији Српске Православне Цркве за уметности и конзервацију.

Управо речима хвале и благодарности на труду изложбу је, те вечери, отворио декан Академије Зоран Михаиловић. Овај сусрет љубитеља златне нити, танким нотама старе градске песме употпунио је на виолини професор Живојин Велимировић.

Кроз дugo истраживање црквеног и другог веза Јовановићева се сусрела са небројеним врхунским, домаћим и страним примерцима. Тако се 1999. године отиснула у састављање *Енциклопедије веза*, која већ има своје коначне обрисе.

Милица Јовановић је на овој изложби, осим готових комада, приказала колаже за популаризовање златовеза (фотографије и цртежи) као полазиште и припрему за његову примену на савременој одећи. Осим радова ауторке, на изложби се налази педесетак радова неколицине уметница, које је она окупила око рада са златном нити. Овом древном техником веза на свој начин изразиле су се: Милица Мишић, Анка Стојановић, Вања Водоплав,

Душанка Лудајић, Невенка Стеванчевић-Николић, Анастасија Брковић, Наташа Скрињик (и поч. Зора Јовановић) и Љиљана Коковић. Радови златним нитима на свиленој основи чине елементе њихових личних креативних инспирација, као и реплике неких од средњовековних примерака златовеза који се чувају у Патријаршијској ризници, Музеју СПЦ, или некој од светогорских ризница.

Ауторка је на овој изложби приказала и технолошки поступак кроз основне бодове и одговарајуће алатке и материјале за њихову израду. Иза залагања ових дама остао нам је и драгоцен подatak, да је за израду златовеза димензије 20x11 см било потребно више од 70 сати рада.

Као из средњовековних радионица, заједничким радом Љиљане Коковић, Наташе Скрињик и Милице Јовановић, настало је део реплике плаштанице Исидора Митрополита београдског – такозване Београдске плаштанице из XV века, која се данас чува на Светој Гори.

mr Биљана Џинџар Костић

Радни састанак Пододбора Комисије за унапређење црквене просвете

У недељу, 19. априла 2015. године, по благослову Митрополита црногорско-приморског Амфилохија, председника Комисије Св. Архијерејског Сабора за унапређење црквене просвете, чланови ужих тимова вероучитеља сабрали су се у манастиру Св. Николаја у Соко Граду на радни састанак са задатком да сачине коначни предлог наставног плана и програма православног катихизиса за основне и средње школе у Републици Србији.

Са жељом да предложени наставни план и програм православног катихизиса представља одраз саборног дела вероучитеља Српске Православне Цркве, позив на учествовање у овом делу добили су сви епархијски катихетски одбори. Како би се обезбедило да у највећој могућој мери наставни план и програм буде прилагођен узрасту ученика, препорука је била да чланови тимова буду вероучитељи са адекватним компетенцијама и вишегодишњим радним искуством у непосредном раду са ученицима.

Већина епархијских катихетских одбора делегирала је по девет чланова за формирање радних тимова за сваки циклус образовања. На састанку у Београду, који је одржан 15. септембра 2014. године на Православном богословском факултету,

изабрани су чланови ужих тимова – углавном вероучитељи који су учествовали у изради различитих предлога новог наставног плана и програма достављених на увид Комисији.

Након радних састанака вероучитеља – чланова тимова за израду наставног плана и програма у Београду и Новом Саду, као и вишемесечне сарадње и рада путем интернета, чланови ужих тимова приступили су савлађивању коначног предлога наставног плана и програма на вишедневном радном састанку у манастиру Светог Николаја у Соко Граду. Сваком ужем тиму вероучитеља у раду помажу саветници које чине чланови ширег састава радних тимова – дипл. теологи, дипл. педагоги и професори разредне наставе. На овом радном састанку узели су учешћа најистакнутији вероучитељи из Архиепископије београдско-карловачке и из Банатске, Тимочке, Шабачке, Бачке, Крушевачке, Шумадијске, Жичке и Рашко-призренске и косовско-метохијске епархије, уз подршку и сарадњу катихетских одбора већине епархија Српске Православне Цркве, као и Епископа шабачког Лаврентија, који је указао гостопримство члановима тимова у манастиру Св. Николаја у Соко Граду.

вероучитељица Санја Николић

НАУКА, УМЕТНОСТ, КУЛТУРА...

Маријана Пешровић

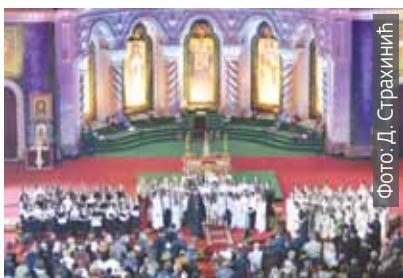

Фото: Д. Страхић

БЕОГРАД

Васкршњи концерт у Храму Светог Саве

Са благословом Патријарха српског Г. Иринеја, на Васкрс је у Храму Светог Саве на Врачару одржан седми традиционални Васкршњи концерт.

Наступили су најзначајнији српски хорови и певачка друштва из престонице, Вуковара, Трста, Зрењанина и Алексинца. Сабрање хорова благословио је Епископ топлички Г. Арсеније, викар Патријарха Српског. Присутнима се обратио и старешина Храма Светог Савеprotoјереј-ставрофор Радивој Панић, који је подсетио на вишегодишњу традицију васкршњег сабрања хорова под сводовима заветног храма српског народа (опширије на www.vaskrs-koncert.rs). Глумац Танасије Узуновић, у паузама музичких композиција, многобројној публици је читao духовне текстове у духу радосног празника Васкрсенja Господњег, али и значајних јубилеја који се обележавају ове године – век и по од упокојења знаменитог композитора Корнелија Станковића, 120 година од доношења одлуке о изградњи Храма и осам деценија од освећења његових темеља.

Извор: <http://www.spc.rs>

ТУЗЛА

Васкршњи концерт и изложба

Са благословом Епископа зворничко-тузланског Г. Хризостома у Тузли је на празник Васкрсења Христовог уприличен Васкршњи концерт балканске музике у извођењу етно-групе „Траг“ из Лакташа.

Концерт је организовала Црквена општина тузланска у сарадњи са Колом српских сестара „Косовка девој-

У ЧАЧКУ Отворена изложба Архива СПЦ

Изложба Архива Српске Православне Цркве „Војно свештенство у ослободилачким ратовима Србије 1804–1918. године“, након премијерног отварања у Дому војске Србије у Београду, уприличена је и у Чачку 6. априла, где је публика имала прилике да је погледа. Постављање изложбе резултат је добрих професионалних односа Архива Српске Православне Цркве и Међуопштинског историјског архива у Чачку који је до сада помогао да изложба архивских докумената из црквених фондова буде представљена у његовој галерији, а у епархијском седишту и знаменитом историјском граду западне Србије.

Како преноси информативни портал „Глас Западне Србије“: „Ово је трећа изложба коју приређују архивисти обновљеног Архива СПЦ, а један од аутора, Милош Матијевић, пореклом Чачанин, допринео је да она после Београда буде приказана и у његовом родном граду.“ Утолико пре што ове 2015. године цела Србија прославља и 200 година од Другог српског устанка, односно, један историјски догађај који је међу стубовима обновљене српске државе, а који се у војничком смислу заокружио српском победом против Турaka на Љубићу 1815. године.

Грађани града Чачка, али и читавог Моравичког округа су са великим интересовањем испратили отварање изложбе ових архивских докумената. Присутнима су се обратили директорка Међуопштинског историјског архива гђица Лела Павловић, директор Архива СПЦ Радован Пилиповић, градоначелник града Чачка господин Војислав Илић, као и свештеник Слободан Јаковљевић, који је бираним речима поздравио присутне пре невиши на тај начин благослов Његовог Преосвештенства Епископа жичког Господина Јустина.

Обраг Учанин

ка“ и Светосавском омладинском заједницом из Тузле а под покровитељством Епархије зворничко-тузланске. Присутне је у име организатора поздравио духовник Кола српских сестара и Светосавске омладинске заједнице јереј Милош Тришић, који је поздравио присутне и честитао Васкрсење Христово. Концерту су поред многобројних верника и суграђана присуствовали и заменик министра безбедности у Влади БиХ Мијо Крешић, представници градске управе града Тузле као и представници Римокатоличке цркве. Чланови етно-групе „Траг“ приредили су присутним концерт за памћење.

Другог дана Васкрса, на Васкршњи понедељак, Епископ зворничко-тузлански Г. Хризостом стигао је у Тузлу поводом отварања изложбе академског сликара Здравка Новака-Паљића у изложбеном

простору Владичанског двора у Тузли. Са благословом Епископа Хризостома, у организацији Црквене општине тузланске уприличена је изложба под називом „Форма, боја, цез и ја“ академског сликара Здравка Новака – поводом прославе празника Васкрсења Христовог или и поводом 50 година уметничког рада поменутог сликара.

На изложби се нашао велики број икона и ликовни радови у металу какви се ретко виђају у БиХ. Изложени су и радови оловком и пером

Центар за културу и образовање Раковица
и Књижевно друштво Раковица
расписују Конкурс за пети

Међународни сабор духовне поезије

Право учешћа имају сви песници који пишу на српском језику. Учесници достављају до три песме у три примерка, под шифром (у посебној коверти послати решење шифре).

Избор најбољих радова извршиће стручни жири који ће прогласити резултате и рангирати их на 1., 2. и 3. место. Најбољи песници биће награђени златницима са ликом Светог Саве. Жири ће одабрати и три песме за похвалу.

Од најбољих радова биће објављен Зборник „Пети међународни сабор духовне поезије“ Раковица, 2015. година.

Место и време одржавања Сабора: Порта манастира Раковица, Мала Госпојина 21. септембра 2015. године у 11 часова, или Центар за културу и образовање Раковица.

Радове слати на адресу: Центар за културу и образовање Раковица, Србија, 11090 Раковица, Ул. Мишка Крањца 7, са назнаком: **за Сабор.**

Конкурс је отворен до 30. јуна 2015. године.

Контакт телефон: 011/3581–936

E-mail: kdrakovica@gmail.com

аутор. Одабране текстове читали су Марија Танацков, Марија Мильковић и Десанка Божин, док је Анђела Весков – ученица седмог разреда – предивно отпевала две композиције. У току програма и кикиндски свештеници отпевали су неколико богослужбених композиција.

БЕОГРАД

95 година од оснивања руских школа

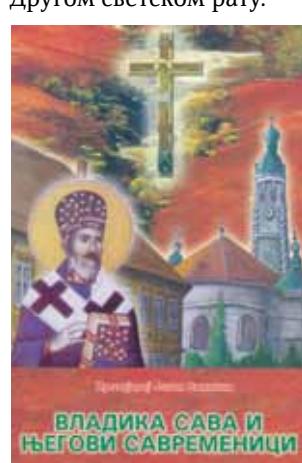
У Руском дому у Београду, 16. априла 2015. године, свечано је обележен важан датум из живота руских избеглица у Србији – 95 година од оснивања руских основних школа. Председник Друштва за очување спомена на Русе у Србији Андреј Тарасјев, који је и сам био ученик ове школе која се налазила у Руском дому, поделио је са присуственима своја сећања и навео важне чињенице о отварању школа у дечјим домовима, између остalog говорећи о изузетним предавачима ових школа, који су посветили свој живот ученицима.

Хор словенске песме „Лучинушка“, који ради под окриљем Друштва, обележио је овај датум концертом који је изведен управо на позорници на којој су некада певали ђаци руске школе.

Извођењем дечје избегличке химне „У славу отаџбине“ врло је верно доčарао време тих давних година када је Србија примила десетине хиљада избеглица, време када су предавачи у школи у Руском дому учили децу да воле даљку отаџбину, и веровали су да растанак са њом није заувек.

Са захвалношћу према српском народу, уз ватрену подршку публике, хор је завршио концерт песмом „Тамо далеко“.

Извор: <http://www.ruskidom.rs>

Као прилог уз књигу су додати и део из службе Свештеномученику Сави, те десетак текстова религиозног карактера. Промотивно представљање ове књиге одржано је најпре 20. марта 2015. године у Башаиду, где је Владика Сава био парохијски свештеник 16 година, а недељу дана касније у Свечаној сали Народног музеја у Кикинди.

О књизи су говорили уредник Драган Ристић, Јефта Трифунац, као и

за које је карактеристичан тузлански мотив, посебно старе Тузле, затим апстракција, у коју је Здравко Новак закорачио једном колористички богатом серијом слика. Ова изложба привукла је необично велики број грађана Тузле и љубитеља уметности. Владичански двор у Тузли постаје културни и духовни центар Срба овог подручја БиХ.

Извор: Епархија зворничко-тузланска

КИКИНДА

Нова књига о Свештеномученику Сави

Почетком 2015. године из штампе је изашла трећа књига протојереја Јована Силашког, пензионисаног пароха кикиндског, под називом *Владика Сава и његови савременици*. Књига је објављена са благословом Епископа банатског Г. Никанора, а у издању Српске православне црквене општине при Храму Св. оца Николе у Кикинди.

Ова књига говори о Свештеномученику Сави, Епископу горњокарловачком, и његовим савременицима из периода када је као Светозар Трлаић био парох башайдски, као и из каснијег периода када је служио као Епископ Сава.

КРОЗ ХРИШЋАНСКИ СВЕТ

Маријана Петровић

БЕОГРАД

Олдтајмери испред Руског дома

Легендарне „победе“ марке ГАЗ-20, олдтајмери који су има добили у част победе у 2. светском рату, 17. априла ове године кренули су са платоа испред Руског дома пут значајних места у Србији, да би наставили даље – ка другим европским земљама, до Русије и Москве. Старт „победа“ означио је почетак велике манифестације „У име мира и слоге“, у част 70. годишњице победе над фашизмом – односно почетак низа свечаних манифестација које организује Руски центар за науку и културу у знак сећања на учешће совјетских војника у борбама за ослобођење Европе.

Овај пројекат под називом „Победа – једна за све“ стартовао је из града Магнитогорска и план је да се 9. маја заврши у Москви. На свом путу експедиција обилази значајна историјска места као што су Мамајев курган, Брестовску тврђаву, Гето у Кишињеву, комплекс „Херастрау“, Музеј Нирнбершког процеса, Поклонају гору... У сваком граду у коме су боравили учесници ове штафете – новинари блогери, активисти друштвених организација – организују се сусрети са омладином и ветеранима, ради подсећања на ратну историју.

У Београду су се учесници експедиције сусрели са ученицима Руске школе при Амбасади Русије у Србији, где је велики одмор претворен у празник. Ученици су са огромном пажњом разгледали старе automobile и слушали приче учесника ове експедиције. Чланови тима из Русије су положили

– ВЕРА И НАУКА –

Да ли Свето Писмо говори о еволуцији живих бића?

Интернет-портал Б 92 (<http://www.b92.net>) доноси занимљив текст о односу неких од водећих светских еволуционих биолога према вери и Светом Писму, тј. о новом промишљању односа описа стварања света и живота према Књизи Постања и савремених научних теорија. Ова тумачења налазе се на трагу мисли хришћанских апологета и присталица тзв. теистичке еволуције из 20. века, попут нпр. француског римокатоличког философа и теолога Пјера Тејара де Шардена (1881–1955), чуvenог научника генетичара (православног Руса) Тедодосија Г. Добжанског (1900–1975), или са наших простора чуvenог блажене успомене проте др Лазара Милина, професора апологетике на Православном богословском факултету и аутора већег броја публикација на тему односа науке и вере.

Тако, постоји више утицајних биолога који се баве и питањем религије у својим студијама; један од њих је Ендрю Паркер. Паркер је објединио древне библијске текстове са новим открићима еволуционе биологије. Након што је развио такозвану „теорију прекидача у Камбријуму“, Паркер је дошао до уверења да је Књига Постања заправо тачно описала рани развој Земље и еволуцију живота.

У Старом Завету, свет је настао током шест дана стварања – прво је нови свет обасјала светлост, а воде су одвојене од земље и неба. Касније су настали биљке и животиње, све по Божјој замисли – како сведочи Свето Писмо. Кључ је, према Паркеровом мишљењу, у светлости. Захваљујући светлости, настали су и органи осетљиви на светлост од којих су се постепено развиле очи. Биолошки вид који је настало пре око 543 милиона година био је окидач за „експлозију у Камбријуму“ током које је настало мноштво нових врста.

Други чуvenи научник, Френсис Колинс, хришћанин са беспрекорном репутацијом у научним круговима, који је био директор Пројекта људског генома и који ДНК назива „језиком Бога“, реаговао је на Паркерове тезе следећим речима:

„Ја мислим да су предатори по први пут еволуцијом добили функционалан систем за вид, који је био толико успешан, да су и други организми морали да еволуирају, како би преживели. То је довело до такозване Камбријске експлозије. Паркерови аргументи мени делују врло вероватно.“

Јасно је како је Библија инспирисала Паркера: „А Земља беше без обличја и пуста, и беше тама над безданом; и дух Божји дизаше се над водом. И рече Бог: Нека буде светлост. И би светлост.“

Паркер је у свом есеју „Енigmа Постања: Зашто је Библија научно тачна“ написао следеће:

„Када се библијски текст схвати дословно, побија га наука. Међутим, када се чита фигуративно, не само да је у складу са савременим открићима, него их и превазилази.“

Управо исто ово тврде и хришћански теолози који заступају комплементарност веровања у Бога и прихватања научних открића.

Цвеће на Спомен-гробље ослободиоцима Београда. У поподневним сатима посетили су и Споменик совјетским пилотима на Авали.

„Кренули смо на овако далек пут са жељом да одамо пошту палим борцима за ослобођење, да

изразимо поштовање ветеранима који ће 9. маја ове године са својим медаљама и ордењем доћи на параду“ – рекао је руководилац пројекта „Победа – једна за све“ Константин Репин.

Извор: <http://www.ruskidom.rs>

Објављено научно издање *Biblia Hebraica Stuttgartensia* као „Reader's Edition“

У фебруару ове године је објављена код Немачког библијског друштва (Deutschen Bibelgesellschaft) такозвана *Biblia Hebraica Stuttgartensia* (BHS), и то као тзв. „верзија за читање“: *Biblia Hebraica Stuttgartensia: A Reader's Edition* (на 1800 страна).

Ова BHS је меродавни јеврејски текст Светог Писма Старог Завета и уједно једна од најпоузданијих основа превода Библије. Ново издање нуди читаоцима на енглеском језику драгоцену помоћ и инструкције у читању/разумевању текста и помоћ при превођењу оригиналног текста. Код свих јеврејских речи које се појављују мање од седамдесет пута у тексту дата је граматичка форма и енглески превод, етимологија као и де-скрипција контекста у коме се та реч/појам појављују. Уз све то је приједодат и глосар (речник, појмовник) учествалих јеврејских речи. Уз њих је читање текста Библије могуће и без додатних лексикона и граматика. Напомене на маргинама, такозване „мале масоре“ (масоретски текст) као и упутства на „велике масоре“ означене су као и варијантне другачијег читања, паралелних места и претпостављаних погрешака, које су филолози идентификовали.

Приређивачи овог издања су Доналд Венс, Џорџ Атас и Јаел Аврахами (Donald A. Vance, George Athas, Yael Avrahami). Све троје су чувени по изузетној теолошкој и филолошкој компетенцији и као предавачи библијских студија на универзитетима Америке и Израела.

Протојакон Зоран Андрић

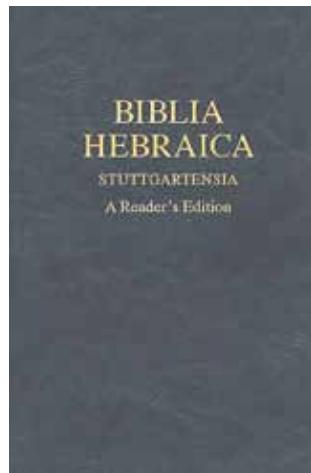

Фото: www.pravoslavie.ru

МОСКВА

Патријарх Кирил: Срушено 400 сиријских цркава

Његова Светост Патријарх московски Кирил, који је својевремено писао председнику САД г. Бараку Обами молећи га да размотри своју спољну политику која пружа могућност да се прогоне хришћани у Сирији, поново је дигао глас против истребљивања хришћана на Блиском истоку за време пријема на ком се састао са грчким министром одбране Паносом Каменосом. Руски Патријарх је тада казао:

„Редовно добијам извештаје о ужасним злочинима почињеним над хришћанима, нарочито на северу Ирака. Својевремено сам посетио тамошње цркве и сећам се да је било много цркава и манастира. Само град Мосул је имао 45 цркава. А данас нема једне једине. Црквене зграде су срушене. У Сирији је разорено 400 цркава... Присуство хришћанске мањине представљало је фактор који је, у правом смислу, стварао толеранцију и добре односе између муслимана и хришћана... А данас је хришћанство најпрогоњенија религија. То исто се догађа у Нигерији, Пакистану и северној Африци. У неким европским земљама, такође, људима се забрањује да носе крстич на радном месту, на водећи да је ово потребно ради толеранције, те не смеју да употребљавају реч 'Божић', за Васкрс не смеју рећи 'Васкрс', па уместо тога једноставно веле зимски или већ летњи распуст.“

РИМ

Папа Фрања о страдањима Јермена 1915. године

На позив папе Фрање, врховни патријарх и католикос свих Јермена Карекин II од 10. априла 2015. године боравио је у посети Ватикану и Италији. Данас 12. априла врховни поглавар свих Јермена присуствовао је мисији посвећеној 100. годишњици геноцида над Јерменима, коју је у Базилици Св. Петра у Риму служио папа Фрања.

У пратњи патријарха Карекина овом богослужењу присуствова-

ли су и многи јерменски архијереји и други клирици.

Папа Фрања је на овом богослужењу прочитao припремљен званични текст у којем је злочине над Јерменима у Првом светском рату окарактерисао као „први геноцид 20. века“. Писмени састав овога говора у Ватикану је претходно преведен и разаслан на неколико језика.

Још у јуну 2013. године папа је изазвао срцибу Анкаре када је у једном приватном разговору с потомцима јерменских жртава говорио о првом геноциду 20. века. И тада је Анкара протестовала и повукла свог амбасадора из Ватикана.

У свом поздраву патријарху јерменском папа је појаснио да је у питању много већа ствар: тамо где нема успомена, и даље се држи рана отвореном, рекао је папа.

Извор: Каширес / сиц.срб

У СИДНЕЈУ

Слава Братства Св. Јустина

У недељу, 5. априла 2015, на Цвети, у Саборном храму Св. кнеза Лазара у сиднејском насељу Александрија Св. Арх. Литургију служио је Епископ аустралијско-новозеландски Иринеј, коме су саслуживали старешина храмаprotoјереј-ставрофор Миодраг Перић, јереј Андреј Крстић и ђакон Далибор Павловић, а прислуживао ипођакон Вељко Мракић.

Многобројни верни народ из свих крајева Сиднеја сабрао се у своју свету цркву, а заиста велики број деце и народа приступио је Светом причешћу. Истог дана своју славу прославило је и Братство „Свети Јустин Ђелијски“, које иначе слави Благовести још од дана свог оснивања сада већ давне 1986. године.

Након трпезе љубави, прота Миодраг је поздравио све присутне и дао реч председнику Братства г. Братиславу Стевановићу – чика Бралету, часној старини од 94 лета, који је као оснивач на челу Братства од самог оснивања. Након чика Бралета пригодном беседом присутнима се обратио и један од ранијих стипендија Братства протосинђел Силуан (Мракић), који је своју богословску магистарску тезу базирао на лицу и делу Светог аве Јустина.

Извор: Мишрополија

аустралијско-новозеландска

У ДУБРОВНИКУ

Слава храма

По 225. пут од службеног оснивања Српске православне ЦО и пархије, прослављена је заједничка слава, 7. априла 2015, на празник Благовести – слава свих православних Дубровчана, а 138. пут у велепуном Храму Благовештења у Граду.

Евхаристијским сабрањем началствовао је Епископ захумско-херце-

У БАЊАЛУЦИ 4 века Богословије

Свечаном академијом у Културном центру Бански двор у Бањалуци, 14. априла 2015. је обиљежено 400 година од оснивања Богословије Св. Три Јерарха у манастиру Крка. Епископ далматински Фотије је рекао да овај јубилеј показује да православни Срби у Далмацији имају дубоке коријене и да су српске светиње тамо још од 14. вијека.

Он је рекао да светиње, као што су манастири Крка, Драговић и Крупа, чувају и окупљају српски народ, а посебно Богословија, из које излазе млади људи, свештеници који ће живјети са народом у Далмацији, али и у другим мјестима где је Српска Православна Црква.

„То је заједништво и јединство које представља благослов за све нас“, нагласио је Владика Фотије.

Преосвећени Владика је захвалио Епископу бањалучком Јефрему за благослов да у Бањалуци буде одржана ова свечана академија.

Богословија Св. Три Јерарха у манастиру Крка је најстарија српска богословија. Основао ју је 1615. Митрополит дабробосански Теодор, чије је сједиште у то вријеме било у манастиру Рмањ. Богата историја манастира Крке је уједно и историја Богословије.

Извор: <http://www.srna.rs/>

говачки и приморски Григорије, уз саслужење шесторице презвитера и тројице ђакона. Окупљеном вјерном народу из Дубровника, Требиња и Херцег Новог, Епископ Григорије обратио се надахнутом бесједом. У наставку Литургије освештано је славско жито и преломљен славски колач. Управа ЦО је за све присутне приредила славско послужење.

У МАРТИН БРОДУ Благовијести

Велики хришћански празник Благовијести прослављен је свечано у манастиру Рмањ у Мартин Броду. Свету Арх. Литургију служили су Митрополит загребачко-љубљански Порфирије и П. Г. епископи: далматински Фотије и бихаћко-петровачки Атанасије. Саслуживали су Архимандрит Варнава (Дамјановић), настојатељ манастира Трескавац, игуман Василије (Рожић), настојатељ манастира Клисина, protoјереј-ставрофор Јован Лазичић, старјешина Цркве Лазарице у Бањалуци, јеромонах Методије (Крагуљ), духовник манастира Гомионица, јеромонах Теофил (Ђуричић), настојатељ манастира Глоговац, јереј Драган Шућур,

војни свештеник, protoђакон Дајан Трифуновић (Епархија далматинска) и protoђакон Никола Перковић.

За пјевницом су појали свештеници епархијског хора „Свети Роман Мелод“, многобројно свештенство, студенти и богослови из више епархија наше Свете помјесне Цркве. На Литургијском сабрању учествовали су многобројни вјерници и поклоници ове свете обитељи, који су за ову прилику организовано дошли из свих крајева наше Епархије али и других дјелова Крајине: из Шипова, Бањалуке, Мркоњић Града, Приједора, Рибника. Послије Литургије окупљеном вјерном народу у храму обратио се Високопреосвећени Митрополит Порфирије, који их је својом надахнутом бесједом поучио о значају и смислу празника Благовијести.

Преосвећени Владика Атанасије се захвалио својој браћи архијерејима на благословима које доносе из својих епархија.

За трпезом љубави се обратио Епископ Атанасије и честитао празник игуману Серафиму, присутном народу честитао на чврстини вјере и истрајности у подвигу живота и молитве. Епископ далматински Фотије

Апел за помоћ

Оливера Благојевић, супруга протојереја Влада Благојевића, пароха при Храму Вазнесења Господњег у Борчи, оболела је од тешког облика карцинома – мултиплог меланома и налази се на лечењу у Фленсбургу у Немачкој код проф. др Надежде Басаре. Трошкови лечења износе 51.000 евра. Како породица Благојевић није у могућности да самостално финансира трошкове лечења тражи и моли за помоћ институције и добре људе. У сврху лечења отворени су и наменски рачуни:

Динарски: Владо Благојевић, JNA 74a Борча,
Сврха уплате: лечење Оливере Благојевић
Број рачуна: 170-0010304917000-92;
Девизни: Vlado Blagojevic, JNA 074 A Borca Beograd Serbia
RS35170001030491700189
Unicredit Bank Serbia JSC
SWIFT address: BACXRSBG

је уручио поздраве вјернога народа Далматинске епархије свима вјерницима Епархије бихаћко-петровачке и у брилијантној бесједи показао смјернице живота за сваког православног вјерника на овом крајишком простору у нашем времену.

Извор: Епархија бихаћко-петровачка

У КЛАДОВУ „Шаренијада“

Црквена општина Храма Светог Георгија и Друштво „Нада“ из Кладова, организовали су, у порти овог храма, 10. априла 2015. г., за децу свих узраса „Шаренијаду“, на којој је за сва шарана вакршиња јаја организована изложба. За најлепше офорбана јаја деци су уручени вакршињи поклони, које је као покровитељ ове манифестације припремила ДОО „Текијанка“ из Кладова, која је помогла одржавање „Шаренијаде“ и за децу у Текији код Кладова.

У ЉУБЉАНИ Евхаристијско сабрање

На Свету и Велику суботу, Митрополит загребачко-љубљански др Порфирије служио је Св. Арх. Литургију у Храму Св. Кирила и Методија

дија у Љубљани, уз саслужење свештенства града Љубљане.

На Светој Литургији је учествовао велики број верног народа који је Митрополит Порфирије очински поучио казавши у својој бесједи да је „смрт највећи непријатељ човеков и да човек одувек хоће да победи смрт и продужи живот, јер смрт није природна човеку док му је живот природан. Међутим, не може човек собом да дарује себи живот јер човек није животодавац. У том смислу човек не може да победи смрт. Али безмерна Љубав Божија, као и што све остало дарује нама људима, и ту се потврђује и показује да је Бог са нама. Зато Господ и долази, пролази све што је прошао, добровољно страдање, крст, погребење, да би сишавши у дубине смрти ту смрт обеснажио.“

У БЕОГРАДУ

Честитка за Вакрс

Директор Управе за сарадњу с Црквама и верским заједницама др Милета Радојевић честитао је највећи хришћански празник Вакрс Господа Исуса Христа Његовој Светости Патријарху српском Господину Иринеју, епископату, свештенству, монаштву, културним и образовним установама и верницима Српске Православне Цркве. У честитки се каже:

„Нека нас Вакрсење Христово, тај величанствени догађај, који је покренуо и открио Вечност свим нараштајима надахне и оснажи у нама непролазне вредности мира, праштања и

братске љубави, како бисмо сложно и срчано радили за добробит нашег народа и Отаџбине. Христос Воскресе!“

Извор: <http://www.vere.gov.rs>

У ЕПАРХИЈИ ГОРЊОКАРЛОВАЧКОЈ Великопосни празници

На празник Вакрсења четврордневног Лазара, служена је Св. Арх. Литургија у Саборном храму Св. оца Николаја Мирликијског у Карловцу. Евхаристијским сабрањем началствовао је Епископ Герасим, а саслуживали су синђел Георгије (Станковић), старјешина Саборног храма у Карловцу, протојереј-ставрофор Славиша Симаковић и јереј Предраг Сушић, пароси карловачки.

Евхаристијским сабрањем је у Ријеци прослављена успомена на Узак Господа Исуса Христа у Јерусалиму. Торжественим Литургијским сабрањем началствовао је Епископ горњокарловачки Г. Герасим уз саслужење пароха ријечких, протојереј-ставрофора Миће Костића и протојереја Марка Ђурића. Многобројни православни вјерни народ ријечке парохије испунило је овај дивни храм, а велики број њих приступио је Светој тајни причешћа. Литургију су својим појањем уљепшали чланови хора парохије ријечке.

Празник Цвети свечано је прослављен у парохији огулинској. Света Литургија је служена у Храму Св. великомученика Георгија. У току Литургије освећене су врбове граниче, као успомена свечаног дочека и уласка Господа у Јерусалим.

На Благовијести, Епископ горњокарловачки Г. Герасим служио је Св. Арх. Литургију у Храму Светог Николе у Пули. Саслуживали су архијерејски намјесник карловачки синђел Наум и протојереј Марко Ђурић из Ријеке. Окупљеним вјерницима Епископ је честитао празник и говорио о значају Пресвете Богородице за спасење рода људскога.

Извор: Епархија горњокарловачка

У ШУМАРИЦАМА Вакршиња радост

У дану Вакрсења Христовог народ крагујевачког насеља Шумарице пр-

ИЗ ЖИВОТА ЦРКВЕ

Олга Стојановић

ви пут у историји овог насеља окупило се око Храма Светог Георгија да би у радости празника прославио празник Живота – Вакрсење Христово. У подне је надлежни свештеник Срђан Тешић донео Благодатни огањ из манастира Дивостин и унео у шумарички храм, где се обрати верном народу беседом у којој је објаснио значај доласка Благодатног огња и потребу чешћег сабрања црквене заједнице у име Христово. Након пријема благослова Благодатног огња и опхода око храма, испред храма извршено је освећење вакршњих јаја и приступило се изложби вакршњих јаја и избору три најлепша.

Затим се приступило такмичењу за најјаче вакршње јаје, у великој заинтересованости и узвицима „Христос воскресе! Ваистину воскресе!“ дошло се до победника, а то је Миња Стевановић из Крагујевца којој је додељена награда. Додељена је и једна утешна награда за Бојану Бачанин. Уз лепоту дана Вакрсења Христовог и разговор одраслих и песму и разиграност деце, а у жељи да се сабрања око храма наставе, завршен је овај предивни дан уз увек понављано и радосно „Христос воскресе! Ваистину воскресе!“

С. М.

Извор: eparhija-sumadijska.org.rs

У ЕПАРХИЈИ НИШКОЈ

Прослава Вакрсења

У Храму Силаска Светога Духа на Апостоле у Нишу прослава је започела у поноћи, када је са благословом Епископа нишког Јована у Саборни храм донет Благодатни огањ са Гроба Господњег. Благодатни огањ дочекао је Владика Јован са свештенством овог светог храма и многобројним верним народом. Уследила је литија, предвођена нишким архијерејем, која је прошла градским улицама.

У јутарњим часовима Свету Арх. Литургију служио је Епископ нишки Јован уз саслужење свештенства Саборног храма. Светој Служби поред многобројног народа присуствовали су и представници градске управе. По завршеној Литургији у Епископском двору уприличен је пријем за госте, а посебну радост учинио је

својим доласком надбискуп београдски монсињор Станислав Хочевар, који је Епископу нишком у име пуноће Римокатоличке цркве упутио вакршње поздраве.

Извор: Епархија нишка

УДЕЧАНИМА ПРОСЛАВА ВАСКРСА

Јутрење Велике суботе и Литургију Св. Василија Великог служио је Епископ рашко-призренски Теодосије. У Литургији су учествовали гости из разних крајева Србије, Црне Горе и Италије, који су дошли да у Дечанима прославе Вакрса.

Вакршња служба је почела пре поноћи а завршила се Литургијом у 4 сата ујутру. У вакршњој радости је учествовало пуно младих људи из Гораждевца, Осојана, Клине, Митровице, Београда.

П. А.

У ПАКРАЦУ Вечерње љубави

На празник Вакрса, у вечерњим часовима, Владика Јован служио је са свештенством и гостима Пасхалну вечерњу уз читање одељка из Јеванђеља о јављању Христовом својим ученицима после Вакрсења. У Саборном храму Св. Тројице у Пакрацу ово Јеванђеље читано је на јеврејском, српском, грчком, црквенословенском и енглеском језику.

Након вечерње, у просторијама Градске вијећнице уприличен је Вакршњи пријем.

Празник Вакрсења Христовог торжествено је прослављен у Пакрацу. У присуству великог броја верника Св. Литургију служио је Владика пакрачко-славонски Јован уз саслужењеprotoјереја-ставрофора Ђорђа Теодоровића, пароха пакрачког, protoјереја-ставрофора Анђелка Саиловића и protoјакона Милана Томашевића.

Након Светог причешћа коме је приступило мноштво верника, Преосвештени Владика је поздравио окупљени народ честитајући им празник Вакрса, а затим је прочитана и Вакршња посланица Његове Светости Патријарха Иринеја.

Ове године је по први пут Хрватска радио-телевизија уприличила и директан телевизијски пренос Вакршње Литургије из Саборног храма Свете Тројице у Пакрацу.

У НОВОМ САДУ Богослужење празника Пасхе

У недељу, 12. априла 2015, Епископ новосадски и бачки Иринеј служио је Пасхалну јутарњу службу и началствовао Евхаристијским сабрањем многобројног верног народа Божијег у Саборном храму у Новом Саду, уз саслужење братства Саборног храма и новосадских ђакона.

У богослужењу Православне Цркве не постоји служба величанственија и упечатљивија од богослужења празника Пасхе. Пасхално богослужење представља велелепну гозбу коју је Господ уговорио свима онима који притичу под благодатну сеницу Његовог дома. Верујући људи током свете ноћи ове и светог дана овог са посебном снагом осећају светлу радост Вакрсења Христовог, која се изобилно излива. У овој ноћи, ноћи Вакрсења Христовог, отварамо своја срца за сусрет са Оним који је нас ради пострадао, умро и вакрсао. Он ће ући и испунити наш живот Собом и Својом светлошћу, преображавајући наше душе.

Вакршњу честитку Патријарха српског Иринеја и свих архијереја СПЦ упућену свештенству, монаштву и свима синовима и кћерима наше свете Цркве прочитao је настојајељ Саборног храма у Новом Саду високопречасниprotoјереј Стојан Билић.

Извор: Епархија бачка

У КРАГУЈЕВЦУ Господњи ученици

Радост највећег хришћанског празника Вакрса крагујевачки свештеници поделили су са болеснима и старијима, сведочећи хришћанску истину

У ПОА

Празник над празницима

Ове године празник Васкрсења Господњег у Православној Охридској Архиепископији прослављен је са великим радошћу због ослобађања из затвора Архиепископа охридског и Митрополита скопског Јована.

Верни народ Православне Охридске Архиепископије на велики празник Васкрсења Господњег усрдно се молио за коначни прекид државног прогона Архиепископа Јована и канонске Православне Цркве у Р. Македонији, Православне Охридске Архиепископије. Поново Пасхалну Литургију,

Архиепископ охридски и Митрополит скопски Јован служио је у Казанском храму Воскресенског Новодевичког манастира у Санкт Петербургу. На Васкрс, Епископ полошко-кумановски и Мјестобљуститељ дебарско-кичевски Јоаким богослужио је у Куманову, Епископ брегалнички и Мјестобљуститељ битольски Марко у Штипу, док је Епископ стобијски и Мјестобљуститељ струмички Давид богослужио у Скопљу.

Васкрс у Штипу

Извор: poa-info.org

да ако учинисмо неком од Христове „мале браће“, Господу учинисмо.

На други дан Васкрса свештеници Крагујевачког и Лепеничког намесништва су посетили Одељење онкологије КЦ Крагујевац, где су болесници донели пригодне поклоне у виду воћа, торти, сокова, васкршњих јаја, или и наду коју нам је даровао Господ и коју нам нико не може одузети. Љубавно медицинско особље одавало се у великом броју, и заједно са својим пациентима присуствовало културно-уметничком програму.

Трећег дана Васкрса свештеници Лепеничког намесништва су посетили Геронтолошки центар. Дружењи се са старима и немоћнима узели су молитве Васкрслом Господу за милост, живот, мир, здравље и спасење свих присутних на овом сабрању. За потребе празничне трпезе свештенство је припремило око 100 оброка који су подразумевали све оно што се у једној породици може наћи на славској или празничној трпези, затим велику количину сокова, воћа, торти, а за потребе укрепљења корисника овог центра у тренуцима одмора донирана је велика количина кафе, шећера, чаја...

Највише труда у овој хуманитарној акцији показао је протојереј Ђорђан Димитријевић, парох маршићански, који је све прецизно, тачно и са

љубављу организовао, али, како је сам истакао, он је само координатор ове акције коју је извело свештенство поменутих намесништава. Отац Ђорђан је обећао и убудуће много хуманитарних активности у КЦ Крагујевац и школи за децу са посебним потребама „Вукашин Марковић“.

Културно-уметнички програм припремили су и извели ученици ОШ „19. октобар“ из Маршића, ученици Музичке школе са својим веџроучитељем Предрагом Обровићем и Марија Радојевић, професор у Музичкој школи и диригент хора „Свети Симеон Мироточиви“.

Протојереј Милић Марковић

УАЕМ

Свечано и иза решетака

Сви православни верници, ма где били, славе Васкрс, укључујући и оне који се налазе у 29 српских затвора. Законом о извршењу кривичних санкција регулисана су верска права особа лишених слободе па они та права, без обзира на вероисповест, могу и да користе. У томе ће им значајно помоћи јереј Глигорије Марковић, координатор за верска права у Управи за извршење кривичних санкција. Њега је Патријарх српски Ирије поставио за координатора почетком године, што је велика новина јер до сада таква служба није постојала.

У Окружном затвору у Београду, на месту где је била „пригодна просторија за остваривање верских права“, данас се налази капела Васкрсења Христовог. Свете Литургије на Васкрс, осим у ЦЗ-у у Београду, служене су и у казнено-поправним заводима у Сремској Митровици, Пожаревцу, Нишу – установама у којима се налази више од пола укупне затворске популације.

С. К.

У ЈУЖНОЈ АМЕРИЦИ

Прослава Васкрса

Васкрс је свечано прослављен у свим православним парохијама широм Јужне Америке. Архимандрит Кирило служио је Васкршњу Литургију у Буенос Аиресу. Литургијска сабрања су била и у Сантјагу, Сао Паулу, Маракају и Кампинасу.

У Саборном храму Рођења Мајке Божије у Буенос Аиресу Васкршње јутрење и свечану Божествену Литургију служио је Архимандрит Кирило Бојовић, замјеник администратора ове Епархије, Митрополита Амфилохија. Саслуживали су и протојакон Никола Радиш и архијакон Рафаило (Чепрњић), а био је присутан и велики број вјерног народа, међу којима највише наших исељеника који живе у Аргентини, али такође и вјерника из Србије, Црне Горе, Македоније... Литургији су присуствовали и представници Амбасаде Србије.

Јереј Душан Михајловић, старјешина српско-руске парохије Св. Николаја Велимировића у Сантјагу (Чиле) служио је Божествену Литургију у Цркви Рођења Пресвете Богородице Антиохијске Патријаршије. Иако ова парохија слави Васкрс тек трећи пут од свога настанка, у храму је ове године већ било око стотину верника, који су имали прилике да чују молитве и појање на српском, руском, црквенословенском, грчком и шпанском језику.

ИЗ ЖИВОТА ЦРКВЕ

Олга Стојановић

Дана 12. априла 2015, у Кампинасу, држава Сао Пауло, одслужена је Вакршња Литургија. Служио је свештеник Марко Обрадовић, надлежни парох за град Сао Пауло и Кампинас. Светој Литургији су присуствовали вјерници из више градова ове велике бразилске државе. Први пут, након више од двадесет година, СПЦ је у пуном богослужбеном циклусу прославила Велику недјељу у Венецуели. Свету тајну јелеосвећења је по први пут служио Архимандрит др Евстатије (Аздејковић) у Маракају, удаљеном 180 километара од Каракаса, и миропомазао светим јелем присутне вјернике, којих је било преко четрдесет.

Извор: *Митрополија црногорско-приморска*

У ХЕРЦЕГ НОВОМ

Вакршњи понедјељак

Митрополит црногорско-приморски Амфилохије и Епископ захумско-херцеговачки Григорије служили су на Вакршњи понедјељак, са свештенством Свету Службу Божију у Цркви Св. Троице у Кутима код Херцег Новог.

У литургијској проповиједи након читања Светог Јеванђеља Владика Григорије је казао да је вјера у Христово Вакрсење камен на коме стојимо. Након Литургије, архијереји су предводили традиционалну Вакршњу литију која је прошла кроз Куте и Зеленику. По завршетку литије приређен је празнични програм у којем су учествовали трубачи, пјевачке групе и фолклорна друштва.

Сабору у Кутима присуствовали су амбасадор Руске Федерације у Црној Гори Андреј Нестеренко, генерални конзул Србије у Херцег Новом Зоран Дојчиновић, представници Кутима побратимске Чаятине и градоначел-

ник Херцег Новог Никша Гојковић са сарадницима.

P. B.

Извор: *eparhija-zahumskohercegovacka.com*

У КАРАКАЈУ

Храмовна слава

На Вакршњи понедјељак, 13. априла 2015, Епископ зворничко-тузлански Хризостом служио је, поводом храмовне славе, Св. Арх. Литургију у Храму Вакрсења Христовог у Каракају. Његовом Преосвештенству саслуживали су архијерејски намјесник зворнички протојереј-ставрофор Виде Лукић, протојереји-ставрофори Раденко Мировић и Драган Предић (Храм Покрова Пресвете Богородице у Београду), протојереј Лука Петровић, протојакон Славољуб Милошевић и јакон Марко Данојловић.

Велики број вјерног народа испунио је Храм Вакрсења Христовог као и храмовну порту како би обједињени око свог Епископа прославили Празник над празницима, празник побједе живота над смрћу – Вакрсење Христово.

Након Св. Литургије услиједила је свечана литија, ломљење славског колача, културно-умјетнички програм и трпеза љубави.

Извор: *eparhijazvornickotuzlanska.info*

У САРАЈЕВУ

Вакршњи пријем

Епископ захумско-херцеговачки и приморски Григорије, замјеник Митрополита дабробосанског Николаја, уприличио је у сједишту Митрополије дабробосанске у Сарајеву на Вакршњи уторак, 14. априла 2015, Вакршњи пријем за представнике Цркава и вјерских заједница у БиХ, дипломатског кора и међународних организација, те јавног и политичког живота БиХ, Републике Српске и Федерације БиХ. У пригодној бесједи Владика Григорије нагласио је да је вријеме да се, послије страдања, „појави нова нада и нови живот за наш народ у овом граду“. „Вјерујемо да је то, уз наш заједнички напор, могуће и неопходно“, истакао је Владика Григорије.

Пријему су присуствовали надбискуп врхbosански кардинал Винко

Пуљић, предсједник Јеврејске заједнице Јакоб Финци и представници других Цркава и вјерских заједница у БиХ. Међу званицима су били и посланици и делегати у Парламентарној скупштини БиХ, предсједавајући Савјета министара БиХ Денис Звиздић и министри и замјеници министара у Савјету министара БиХ, представници власти Републике Српске и Федерације БиХ, те остали представници политичког и јавног живота.

Пријему су присуствовали и амбасадори: Русије Петар Иванцов, САД Морин Кормак, Велике Британије Едвард Фергусон, Француске Клер Бодони, те други чланови дипломатског кора у БиХ.

Извор: <http://www.mitropolija.org>

У МАНАСТИРУ ОСТРОГ

Литургија крај кивота

У Горњем манастиру Острогу у Цркви Ваведења Пресвете Богородице која чува мошти Светог Василија Острошког Чудотворца, на празник Преподобног Тита Чудотворца, 15. априла 2015, Свету Архијерејску Литургију служио је Митрополит црногорско-приморски Амфилохије. Саслуживали су му сабрат манастира Острога јеромонах Панајет, цетињски парох протојереј-ставрофор Гојко Перовић и јеројакон Роман. Одговарала је братија острошке обитељи. У Горњем манастиру сабрао се велики број вјерника из разных крајева васељене, а они који су се припремали за Свету тајну, примили су Свето причешће.

Након причешћа вјерника, на дахнутом архијерејском бесједом обратио се Митрополит Амфилохије. Он је истакао да су ученици Христови свједоци живог Христа, односно свједоче оно што видјеше, што чуше и што опипаше. Свети отац Василије је управо живи свједок Живог Христа.

ОПЛЕНАЦ – ТАКОВО Освећене заставе

Са благословом Патријарха српског Иринеја и надлежног Епископа шумадијског Јована, у оквиру обележавања Дана Војске Србије (23. априла) и 200. годишњице Другог српског устанка, у Цркви Св. Георгија на Опленцу, у Спомен-комплексу „Задужбина краља Петра Првог Карађорђевића“, освећене су војне заставе које су свечано уручене јединицама Војске Србије. Чин освећења војних застава 22. априла 2015. г. обавио је Епископ топлички Г. Арсеније, викар Патријарха Српског, уз саслужење војних свештеника и свештеника Епархије шумадијске. Свечаности су, поред представника Министарства одбране и Генералштаба Војске Србије и званичника локалне самоуправе, присуствовали припадници јединица Војске Србије који су заставе, уз највише војне почести, дан касније у Такову примили из руку председника Србије г. Томислава Николића. „Ово је велики историјски догађај за Војску Србије и Српску Православну Цркву. Војне заставе су освећене први пут после 85 година, што је догађај без преседана у новијој историји српског народа. То је четврто свечано освећење српских војних застава у три последња века, односно од оснивања модерне српске државе. Тиме је овај догађај још важнији, још величанственији“, рекао је главни војни свештеник Слађан Влајић.

Дан касније, у среду 23. априла, полагањем венаца почела је централна свечаност поводом два века од Таковског устанка и Дана Војске Србије, која је одржана у Такову, на простору Спомен-парка „Таковски гром“. У присуству Патријарха српског Иринеја и других високих гостију, Председник Николић је освећене војне заставе поделио јединицама Војске Србије.

Војска Србије прославља 23. април као свој празник, у спомен на дан када је 1815. године подигнут Други српски устанак, који је био прекретница у стварању модерне српске државе и војске. *Извор: Војска Србије / сиц.срб / РТС*

„Шта је друго Свети отац наш Василије, чије свете мошти цјеливамо, него један од живих свједока Живога Господа. Он Га је видио и види, чуо и чује, опипао и непрекидно опипава испуњен силом Васкрслога Христа, његовим врлинским животом, његовим причешћем Тијелом и Крвљу Господњом, а и сада се он Њега причешћује у невечерњем Царству Божијем и кроз његове свете мошти исијава управо та сила Христа Васкрслога. Зато и мошти његове вјековима сабирају и чудотворе“ – казао је Митрополит Амфилохије, игуман острошке обитељи.

Митрополит је завршио бесједу пјевајући Христовом Васкрсењу.

Након Свете Литургије Митрополит Амфилохије је са архитектама обишао радове у Горњем манастиру.

Извор: Манастир Острови

ДОБРОЧИНСТВО

Поклоничка агенција Српске цркве
тел/факс: 011/2687-416, 2686-445
info@dobrocinstvo.rs
www.dobrocinstvo.rs

МАНАСТИРИ РУМУНИЈЕ

Бисери једног времена
17 - 25. мај

МАНАСТИРИ КОСОВА И МЕТОХИЈЕ

05 - 07. јун
ПОКЛОЊЕЊЕ
СВЕТИЊАМА ГРЧКЕ

11 - 18. јун
МАНАСТИРИ БУГАРСКЕ

Путевима Светог Саве
27. јун - 03. јул

СВЕТИЊЕ МОСКВЕ

25. август - 02. септембар
ОСТРОГ
сваког викенда

уз саслужење подручног свештенства Епархије сремске и у присуству бројног верног народа.

Крајем Другог светског рата приликом војних операција у Срему пострадала су многобројна наша браћа, мобилисани део српске интелигенције, студенти и ученици, који су готово без икаквог знања о коришћењу оружја јуришали на оклопне јединице немачке армије која је била у повлачењу. Традиционално се овај парастос служи 12. априла, али ове године због прославе Васкрсења Христовог, благословом Његовог Преосвештенства парастос је одржан 18. априла 2015. године у 10 часова на Спомен-обележју „Сремски фронт“.

Јерей Милан Пришић, парох адашевачки

У ЕПАРХИЈИ ТИМОЧКОЈ Гости из Бугарске

У Светлу среду, 15. априла 2015. г., Епископ тимочки Иларион примио је у пријатељску посету Митрополита видинског Дометијана и Епископа белоградчишког Поликарпа. За уважене госте из Бугарске, у Саборном храму Рођења Пресвете Богородице служена је свечана доксологија, а потом је братски разговор настављен у просторијама епархијског двора.

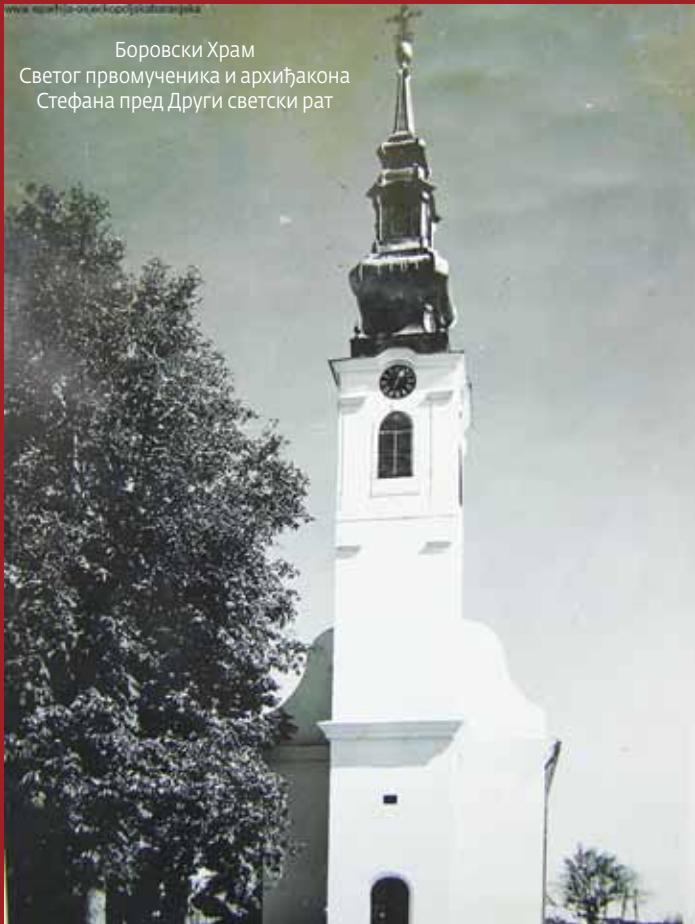
У АДАШЕВЦИМА Парастос пострадалим на Сремском фронту

На Спомен-обележју „Сремски фронт“ код Адашеваца, Његово Преосвештенство Епископ сремски Василије служио је парастос, 18. априла 2015. године, свим пострадалим жртвама на Сремском фронту,

У ЛОНДОНУ О Милошу Црњанском

Црквена недељна школа „Свети Сава“, у суботу, 2. маја 2015. године, са почетком у 19.30, организује књижевно вече посвећено Милошу Црњанском, великим српском писцу под називом „Од себе до повратка“. Гост предавач ће бити проф. др Мило Ломпар, редовни професор Универзитета у Београду и председник Фондације „Милош Црњански“.

Књижевно вече ће бити одржано у Дому Епископа Николаја, 89 Lancaster Road, London W11 1QQ.

Апел за помоћ у генералној обнови боровског храма

С благословом Епископа осјечкопольског и барањског Г. Лукијана, Српска православна црквена општина Борово позива све богољубиве хришћане, као и све људе добре воље, да помогну генералну обнову Храма Светог првомученика и архијакона Стефана у Борову.

Изградња боровског светог храма завршена је 1764. године. Дакле, пре 250 година. Кроз своју бурну историју храм је претрпео многа страдања и оштећења, највише за време Другог светског рата, када је више пута гранатиран, у потпуности опљачкан и девастиран.

Такође, кроз историју, храм је и више пута обнављан, по-следњи пут 1997. године. Данас је, међутим, један од највећих проблема оштећеност носивих греда кровне конструкције, што угрожава и саму постојаност храма. Такође, присутна је и велика влага у зидовима због деценијског таложења ху-

муса око самог храма, што је и узроковало „вештачку“ влагу у зидовима храма.

У првој фази обнове храма планирана је санација постојећег кровишта као и потпуна реконструкција црквеног торња са звоником, што подразумева и подизање торња на првобитну висину, каква је била до рушења торња за време Другог светског рата.

У следећим фазама планирано је исушивање влаге, нивелација земљишта, уређење целокупне фасаде, измена столарије, као и уређење унутрашњости храма: израда новог иконостаса, тронова и певнице, а напослетку и уређење црквене порте.

Радови ће се изводити у складу са пројектном документацијом Архитектонског уреда Таблинум из Загреба, уз стручни надзор Управе за заштиту културне баштине, Конзерваторског одељења у Вуковару.

Молимо све људе добре воље да својим прилогом помогну обнову боровског светог храма, те да се ово богоугодно дело започне и заврши у славу Тројединога Бога и Његовог угодника Светог Стефана, а свима на ма да буде на духовну радост и спасење, обнову и очување Цркве у Борову као и пуноће наше Свете Цркве Православне.

Обнављајући храм, обнављамо и себе!

Број рачуна на који можете донирати средства:

HYP ALPE-ADRIA-BANK d. d.
Ul. Slavonske Avenije 6,
10 000 Zagreb

Matični broj jedinstvene banke:
1198947

Žiro-račun:

2500009-1102035033

IBAN:

HR20 2500 0091 1020 3503 3

SWIFT code BIC: HAABHR22

Приредила: О. С.